

opinia veche

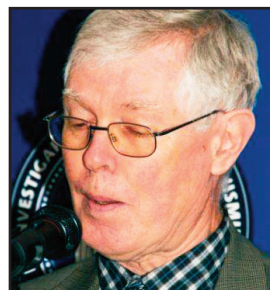
● Anul XLI ● 2012 ● 3 - 9 decembrie 2012 ● Nr. 443 ● IAȘI ● GRATUIT ● 5000 de exemplare

Să întorc spatele României ar însemna
să-mi întorc spatele mie însumi

interviu cu istoricul
și politologul
Dennis Deletant

● mereu, când veneam,
aduceam cărți

paginile 8 – 9

EDITORIAL

Televiziunea, fără câinele de pază

Acum 17 ani, toată lumea sărbătorea ieșirea din sistemul cvasi-monoteist în care TVR-urile erau singurele posturi din care se putea înfrupta publicul larg, ancorat încă în paradigma totalitaristă. Lansat cu prilejul zilei naționale, PRO TV-ul a fost ca o gură de aer proaspăt, diferit de orice a mai văzut un român pînă la vremea aceea. Era dinamic, viu și parcă deschidea o ușă spre lumi nebănuite. Cel puțin pentru un copil de vreo zece ani sau mai puțin, născut în preajma revoluției. Însă nu era singurul. A urmat și avalanșa de posturi, care mai de care, pe ecranele bombate, ce au umplut capacitatea de memorare a televizoarelor cu tub catodic din vremea aceea. Totul era fermecător, plin, netradus, liber și fascinant de descoperit.

În paralel, societatea a început să prindă tot felul de culturi și dimensiuni, televiziunea devenind noul Colosseum al înfruntărilor politice cu scopul cîștigării opiniei publice de o parte sau de alta. Așa că și organismul de reglementare a vieții pe sticlă a început să-și capete sensul, în calitate de arbitru. **Consiliul Național al Audiovizualului (CNA)** a împlinit, în 2012, 20 de ani de activitate. Decurs în care a fost contestat, acaparat de publicitari și siluit politic. Însă a rămas să ridice steagul roșu, ca la întrecerile de **Formula 1**, cînd lucrurile au luat-o razna pe ecranele care, cu vremea, au devenit ele însele deștepte, dar supuse multor variabile.

CNA-ul a crescut odată cu democrația și cu televiziunea din **România**, de la public la privat, de la analogic la digital, de la dictatură la democrație, trecînd prin tot soiul de furci caudine ale tranziției, care i-au știrbit ceva din aura de arhanghel al dreptății. Cu toate acestea s-a ținut tare. Pînă săptămîna trecută, cînd a fost sacrificat printr-o **Ordonanță de Urgență a Guvernului Ponta**, de dragul alegerilor de anul acesta. Nu a fost însă doar el schilodit, ci și întreaga industrie media, cu publicitari cu tot, cu norme și cu libertăți. Astfel, ne putem aștepta de-acum înainte ca pe ecranele plate să se perinde pîruieli în direct, flegme pe obraz, sloganuri îndesate în gură și aruncate între ochi. Și ca instituțiile media să înceapă să producă ele însele reclame la detergenți, renunțînd de tot la jurnaliști pe care oricum nu i-au plătit cu lunile.

La 17 ani de la inaugurare, **PRO TV**-ul nu mai face nici o diferență, în afară de a stabili cine este lider de audiență la difuzarea filmelor de acțiune. **Antenele** lui **Dan Voiculescu** au venit din urmă cu noua dictatură – ei decid ce apare despre **USL** în mediile audio-vizuale, lăsînd și mass-media și publicitarii să își numere banii într-o altă formulă economică. Pentru publicul trecut de 25 de ani, femei și bărbați deopotrivă, **Antena 3** este noul lider cu sintezele ei, virulente, violente, aprige, încinse, propagandiste, ocupînd parcă tot aerul dintre tastele telecomenzii. Și are voie să fie sancționat doar după un proces ce s-ar întinde, ca la noi, mai bine de doi ani.

În paralel, furnizorul de cablu **Digi** își face de cap. Scoate și bagă posturi în grilă cu nonșalanță, știînd că are aproape jumătate din publicul țării la mîna cu abonamente ieftine la Internet, transformînd peisajul celor peste 80 de posturi într-unul monoton, tradus, în care publicului spectator nu-i rămîne nimic de ales sau de decis. Așa că, de ziua națională, este justificat să ne întrebăm dacă televiziunea mai are de sărbătorit ceva în afară de dictatura care o sapă.

Laura PĂULEȚ

Alba Iulia și-a chemat fiii rătăcitori

● de 1 Decembrie, în capitala Marii Unirii, studenții basarabeni au rîs, au cîntat, s-au bucurat și au strigat mai cu patos decît cei români ● tinerii de peste Prut au format un tricolor uman și apoi s-au prins într-o horă

pagina 7

O femeie salută grupul, urîndu-le tinerilor „Să aveți noroc, copii!”

DOSAR

La mila birocrăției

Învățămîntul superior românesc și-a înghețat doctoratul

De la aplicarea Legii Educației Naționale din februarie 2011, ciclul al III-lea din învățămîntul superior din România, pe sistemul Bologna, s-a blocat complet. Începînd cu bursa de doar 734 de lei, departe de a fi atractivă pentru doctoranzi, pînă la înghețarea sistemului de remunerare a coordonatorilor și a nou-înființatelor comisii de îndrumare, tinerii cercetători aleg mai degrabă să își obțină titlul peste hotare. Însă, după ce anul universitar anterior cadrele didactice coordonatoare de doctorat nu au fost plătite deloc pentru generația de studenți care a intrat în sistem în 2011, începînd cu luna decembrie activitatea acestora ar putea fi remunerată.

pagina 5

Actualitate

Noii rezidenți și-au ocupat
posturile

● rezultatele examenului s-au
afișat joi, 29 noiembrie
● în centrul universitar ieșean
au fost 944 de candidați

pagina 2

Incognito

Cum mi-am petrecut
debutul studenției

● unele dintre facultăți de-abia
acum și-au găsit să scoată bobocii
la distracție
● la balul celor de la Electronică
s-a făcut pantomimă pe „Foaie
verde cinci chiperi” și pe
„Gangnam style”

pagina 4

Tabletă

Cine ne hrănește bucuriile

● de-atîtea probleme și prilejuri
de ofiță aproape că am pierdut
gustul fericirilor adevărate
● oamenii mai amărîți ca noi ne
dau puterea să ne găsim rostul

pagina 6

Dezbatere

Ordonanța care pune
Intactul pe rană

● despre hotărîrea Guvernului
care a limitat atribuțiile
CNA-ului au comentat Șerban
Pretor și jurnalistul Brîndușa
Armanca

pagina 13

opinia veche

este editată de studenți ai
Departamentului de
Jurnalism și Științe ale
Comunicării și se adresează
exclusiv mediului academic.

În coloană,
adunarea

Din scrisorile lui Ioan Petru Culianu

Departamentul de Cercetare Interdisciplinară în Domeniul Științelor Socio-Umane de la Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iași (UAIC) a organizat joi, 29 noiembrie, în Sala Ferdinand a Corpului A o dezbatere care a urmărit formarea intelectuală a istoricului și filosofului **Ioan Petru Culianu**.

Activitatea a fost coordonată de **Daniela Dumbravă**, cercetător postdoctoral la Institutul de Istorie a Religiiilor al Academiei Române din București care a vorbit despre perioada în care **Ioan Petru Culianu** a studiat la școala din Milano și despre relația dintre discipol și maestrul său, **Ugo Bianchi**. Aceasta a fost relevată prin 66 de scrisori redactate de cei doi, care vor fi integrate într-un volum. „Documentele prilejuiesc o lectură a faptelor reale, a unei legături dintre Culianu și Ugo Bianchi, a cărei miză este dezvoltarea intelectuală a celui din urmă. Culianu a învățat, în cele din urmă, să se despartă de istoria religiilor și astfel a devenit un om interesat de istoria ideilor”, a subliniat cercet. dr. **Daniela Dumbravă**.

În prima parte a conferinței, patru reprezentanți ai Centrului de studii biblico-filologice „Monumenta Linguae Dacoromanorum” al UAIC au prezentat mai multe lucrări realizate în cadrul centrului de cercetare. Dintre acestea au fost menționate publicația științifică anuală „Biblicum Jassyense”, cea de-a doua ediție a volumului „Probleme capitale ale vechii limbi române literare”, de **Gheorghe Ivănescu** și „Anuarul de lingvistică și istorie literară” publicat la Editura Academiei Române, Filiala Iași.

Cătălina DOBROVICEANU

Balul cu daruri ingineresti

Vineri, pe 7 decembrie, Asociația Tehnică de Formare Profesională TEACH ING va organiza a șaptea ediție a balului caritabil „Un Colind pentru Un Zîmbet”. Evenimentul va avea loc în Club For Fun, începând cu ora 20.30, scopul acestei acțiuni fiind de a strânge fonduri pentru copiii cu o situație materială precară din Iași. „Față de ediția de anul trecut, numărul de copii pe care vrem să îi ajutăm este mai mare. De la 51 citiți au fost în 2011, acum avem un obiectiv de 90 de copii” a declarat **Marcel Motruc**, membru al TEACH ING. Copiii care vor beneficia de acest sprijin au fost selectați în colaborare cu Direcția Generală de Asistență Socială și Protecția Copilului Iași.

Cu prilejul balului se vor organiza câteva jocuri care vor fi premiate cu pachete de produse IT, manifestări printre care se vor număra și o serie de concursuri de karaoke și dans dar și un concert de colinde. „Vom cânta noi, cei de la TEACH ING și vor participa și cei din corul de la ASCOR, împreună cu alți invitați, precum interpretul de muzică folk Dragoș Paraschiv” a completat **Marcel Motruc**.

De asemenea, tot vineri se va organiza și o tombolă la care se va putea participa doar prin donarea unei jucării, obiectele strânse urmînd să ajungă la copiii nevoiași. Premiile de la tombolă și de la concurs vor consta în cadouri primite de la sponsorul principal, **PC Point**.

Julian BÎRZOI

Medici la început de carieră

Noii rezidenți și-au ocupat posturile

- rezultatele examenului s-au afișat joi, 29 noiembrie
- în centrul universitar ieșean au fost 944 de candidați

Săptămîna trecută s-a definitivat situația absolvenților de la Universitatea de Medicină și Farmacie „Grigore T. Popa” (UMF) din Iași care au susținut anul acesta examenul de rezidențiat. Conducerea Comisiei locale de rezidențiat a publicat joi, pe 29 noiembrie, rezultatele finale, iar duminică, 2 decembrie, a avut loc repartizarea candidaților admiși pe locurile și posturile disponibile în ordinea mediilor obținute la examen.

La specializarea **Medicină Generală** au fost 647 de candidați, din care 565 au promovat, obținînd peste 60% din nota maximă obținută. În centrul universitar ieșean, cel mai mare punctaj a fost de 938 de puncte, iar cel minim de 562,8 puncte, iar procentul de promovabilitate a fost de 87,3%. În domeniul **Medicină Dentară** s-au înscris 225 de candidați din care au promovat un procent de 90,2%, adică 203. Aici punctajul cel mai bun a fost 856, iar minimul de 513,6 puncte. La **Farmacie**, procentul de promovabilitate a fost cel mai mare, 67 din cei 72 de candidați înscrși reușind să obțină nota necesară, între 809 și 485 de puncte.

În urma examenului susținut de cei 944 de candidați duminică, pe 25 noiembrie s-au depus 25 de contestații la UMF pe toate cele trei domenii, prin ca-

re s-a solicitat rescannerarea grilelor de examen. Astfel, pentru domeniul **Medicină Dentară** s-au anulat două întrebări, baremul pentru celelalte două specializări rămînînd același. „Examenul s-a desfășurat fără probleme. Au existat, într-adevăr, aceste contestații, care s-au soluționat prin reevaluarea grilelor. Comisia profesională a scăpat din vedere anumite aspecte în ceea ce privește formularea a două întrebări de la Medicină Dentară, drept pentru care acestea au fost anulate pentru toți candidații, iar punctajul maxim a fost recalculat. La Medicină Generală au fost 1,7 candidați pe loc și post, 3 la Medicină Dentară și 2,05 la Farmacie”, a declarat prof. univ. dr. **Maria Stamatini**, președintele Comisiei locale de rezidențiat.

Repartizarea pe locuri și posturi a avut loc duminică, de la ora 9.00, în **Aula Magna „George Emil Palade”** a UMF. În Iași au fost disponibile 516 locuri și posturi pentru cei promovați la **Medicină Generală**, doar 69 de locuri pentru cei de la **Medicină Dentară** și 35 de locuri și posturi la **Farmacie**. Locurile și posturile rămase neocupate în urma exprimării opțiunilor de către candidații prezenți nu se vor putea redistribui și vor fi ocupate prin următorul concurs de rezidențiat.

Anca TOMA

Doctor Honoris Causa la Politehnică

- distincția a fost acordată profesorului german Wilhelm Schabel

Universitatea Tehnică „Gheorghe Asachi” din Iași (TUIASI) a acordat titlul onorific de **Doctor Honoris Causa** profesorului german de origine română **Wilhelm Schabel** de la **Karlsruhe Institute of Technology (KIT)** din Germania, joi, 29 noiembrie. Festivitatea a început la ora 12.00 și a avut loc în **Corpul T** al **Politehniciei**, în prezența membrilor comisiei de decernare. Aceasta a fost compusă din prof. univ. dr. ing. **Carmen Teodosiu**, prorector responsabil cu activitatea de cercetare științifică la TUIASI, prof. univ. dr. ing. **Dan Căscaval**, decanul **Facultății de Inginerie Chimică și Protecția Mediului (FICPM)**, prof. univ. dr. ing. **Ioan Mămăligă** de la FICPM, prof. univ. dr. **Akos Redey**, de la **Universitatea Pannonia** din Ungaria, acad. prof. univ. dr. **Bogdan Simionescu**, director al **Institutului de Chimie Macromoleculară „Petrui Poni”** din Iași și prof. univ. dr. chim. **Ionel Mangalagiu**, decanul **Facultății de Chimie a Universității „Alexandru Ioan Cuza”** din Iași.

Ceremonia a fost deschisă de prof. univ. dr. ing. **Carmen Teodosiu**, care a citit **Laudatio**. „Evenimentul este de două ori special pentru universitatea noastră și pentru FICPM, avînd în vedere că domnul profesor Wilhelm Schabel este o personalitate cunoscută internațional și de asemenea datorită faptului că dumnealui este de origine română”, a menționat prorectorul. A urmat apoi acordarea distincției profesorului german, care a menționat că titlul primit „este și o posibilitate ca legătura mea cu TUIASI să devină una din ce în ce mai bună”.

Profesorul **Wilhelm Schabel** s-a născut în orașul **Codlea** din România

și a studiat la **KIT** unde în 2004 a obținut titlul de doctor în inginerie chimică cu distincția **Carl – Freudenberg**. Printre alte distincții primite de acesta se numără și **L.E. Scriven**, acordat în 2009 de către **Societatea Internațională a Științelor și Tehnologia Filmelor Subtiri**. Profesorul a scris peste 100 de lucrări științifice, 50 dintre acestea fiind publicate în reviste cotate ISI.

Paul ANDRICI

Sărbătoarea patrimoniului academic în muzeu

- activitățile au marcat un an de la înființarea instituției

Muzeul Universității „Alexandru Ioan Cuza” (UAIC) din Iași a organizat în zilele de 29 și 30 noiembrie o serie de activități științifice prilejuate de împlinirea unui an de la fondare. Conferințele s-au înscris în „Simpozionul de istorie universitară, muzeologie și biblioteconomie”, iar în a doua zi de manifestări au fost evocate figuri importante din mediul universitar în cadrul prelegerii „Memoria spațiului academic”.

Cuvîntul de deschidere i-a aparținut rectorului UAIC, prof. univ. dr. **Vasile Ișan**, care a afirmat că „Muzeul Universității nu este doar un fapt închis, în care se conservă lucruri de natură intelectuală, ci este un loc de istorie vie, un domeniu distinct al conversației permanente în universitate, care ar putea completa tradiția universității și tezaurizarea actelor și faptelor de cultură”.

Conf. univ. dr. **Bogdan-Petru Maleon**, directorul muzeului a detaliat activitatea instituției pe parcursul anului universitar 2011-2012. Acesta a menționat că structura instituțională urmărește transformarea pieselor în

Cea mai mare concurență a fost la Medicină Dentară, de trei pe loc

O metaforă cu Solomon Marcus

- invitatul a exemplificat legătura dintre literatură și matematică

Academicianul **Solomon Marcus** a fost prezent la Iași pentru a susține o conferință cu titlul „Metafora: Un lux sau o necesitate?”. Aceasta a avut loc joi, 29 noiembrie, la **Biblioteca Centrală Universitară „Mihai Eminescu”** (BCU) din Iași, începînd cu ora 18.00 și a fost moderată de conf. univ. dr. **Mina-Maria Rusu** de la **Universitatea Apollonia**.

Solomon Marcus și-a început expunerea cu mențiunea că „problema pe care am ales-o, cea a metaforei este una pe cît de pasionantă, pe atît de dificilă”. Acesta a punctat faptul că, așa cum „poezia este un lux, putem deduce în mod natural că și metafora este unul. Pe de altă parte, un loc comun este de a spune că limbajul este un cimitir de metafore moarte”. De asemenea, academicianul a evidențiat ideea că prospectivitatea unei metafore durează puțin, dar că această figură de stil a adus o schimbare importantă în secolul trecut în întreaga termi-

nologie matematică. Prezentarea a continuat prin formularea unui răspuns la întrebarea „De unde se hrănesc metaforele?”, prilej cu care invitatul a explicat că „noutatea provine din alăturarea unor fenomene din lumi diferite”.

La finalul conferinței, **Solomon Marcus** a stabilit că metaforele au caracter de ipoteză, că „nu se poate discuta despre ele în termeni de «da» sau «nu», ci în termeni graduali”, cum ar fi măsura în care explică anumite lucruri, elementele explicate sau dacă sînt ele plauzibile sau nu. „Insist asupra acestui lucru, pentru că educația de astăzi pune prea mult accentul pe adevărat sau fals, iar tinerii nu află că multe enunțuri au caracter de ipoteză”. De asemenea, acesta a mai arătat că neînțelegerea unui statut metaforic pe adevărat sau fals, iar tinerii nu află că multe enunțuri au caracter de ipoteză”. De asemenea, acesta a mai arătat că neînțelegerea unui statut metaforic pe adevărat sau fals, iar tinerii nu află că multe enunțuri au caracter de ipoteză”. De asemenea, acesta a mai arătat că neînțelegerea unui statut metaforic pe adevărat sau fals, iar tinerii nu află că multe enunțuri au caracter de ipoteză”. De asemenea, acesta a mai arătat că neînțelegerea unui statut metaforic pe adevărat sau fals, iar tinerii nu află că multe enunțuri au caracter de ipoteză”.

Academicianul **Solomon Marcus** este membru al **Secțiunii Matematice a Academiei Române** și **Professor Emeritus la Universitatea din București**. Acesta a mai susținut o conferință la **BCU Iași** pe tema „Popularitatea uman-real în școală și universitate, de la Haret pînă azi”, în luna martie a acestui an.

Julian BÎRZOI

Academicianul Solomon Marcus

Un pas în afară

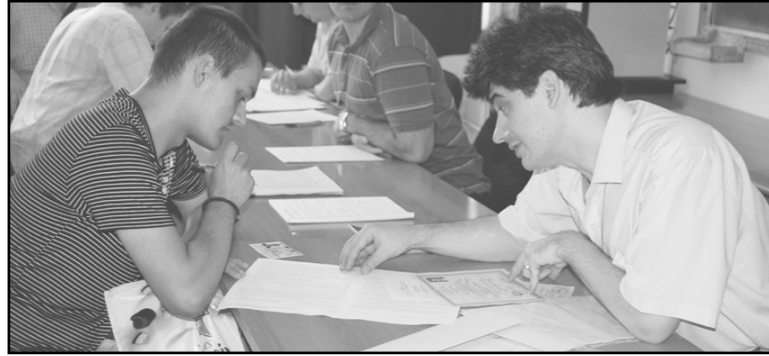
Mobilitățile Erasmus, mai atractive în primul semestru

● la Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” se înregistrează cel mai mare număr de solicitări

Anul acesta, **Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” (UAIC)** înregistrează cel mai mare număr de beneficiari ai burselor **ERASMUS** din centrul universitar ieșean, fiind înscriși aproximativ 270 de studenți în instituții de învățământ superior membre ale **Uniunii Europene**. Ceea ce remarcă responsabilii cu aceste programe la nive-

lul universității este faptul că majoritatea candidaturilor se depun pentru mobilitățile care se desfășoară în prima jumătate a anului universitar. „Cele mai multe solicitări rămân în semestrul I, când studenții preferă să plece pentru că își pot da examenele fără să fie presați de timp sau de susținerea examenului de licență din țară, în cazul celor din anii terminali. De asemenea, un alt motiv invocat de aceștia este faptul că pleacă din august și se întorc în decembrie și au acele două luni până la începerea unui nou semestru”, a declarat **Ioana Carmen Păstinaru**, responsabil program **LLP ERASMUS** la UAIC.

Aceeași situație se regăsește și la **Universitatea de Medicină și Farmacie „Grigore T. Popa” (UMF)** din Iași, unde majoritatea studenților care aleg să plece cu o bursă **ERASMUS**, se înscriu în primul semestru. Cu toate acestea, în anul universitar 2012-2013 sînt doar 32 de solicitări, dintre care doar patru pentru cel de-al doilea semestru. „În ultimii trei ani universitari s-a menținut aproximativ constant numărul de studenți înscriși, inclusiv tendința de a exista un număr mai mare în primul semestru, chestiune ce ține de programa universităților gazdă și de preferințele studenților. Ei primesc în continuare o bursă de 250 de euro din partea univer-

Puțini studenți depun dosare pentru a doua jumătate a anului

sității, însă granturile de mobilitate tind să scadă”, a declarat **Mihaela Sirota**, secretar relații internaționale la UMF.

Conform bugetului alocat de **Agencia Națională pentru Programe Comunitare în Domeniul Educației și Formării Profesionale (ANPCDEF)** la **Universitatea de Științe Agricole și Medicină Veterinară „Ion Ionescu de la Brad” (USAMV)** din Iași erau disponibile 20 de mobilități pentru anul universitar 2012-2013, dar conducerea universității a înaintat o cerere de suplimentare a locurilor de până la 27 de locuri, ca urmare a solicitărilor primite din partea studenților. În primul semestru au plecat prin intermediul mobilităților de studiu opt studenți, iar pentru cea de-a doua jumătate a anului universitar s-au înscris 19 candidați.

Pentru mobilitățile de practică, intrate în vigoare din anul 2007 și adoptate de **USAMV** de doi ani, sînt disponibile în momentul actual șase locuri, însă conducerea universității dorește obținerea de opt locuri. „Există un minim

pe care trebuie să-l acoperim și aici nu sînt probleme, fiind înscriși studenți într-un număr suficient cît să acopere acest număr dat de ANPCDEF. Însă avînd în vedere că primim fonduri suficiente, putem fie să transferăm banii spre mărirea burselor celor care pleacă în mobilități de studiu, fie să suplimentăm numărul de locuri”, a declarat **Veronica Apetrei**, secretar **Birou Erasmus** al **USAMV Iași**.

Mobilitățile prin programul **ERASMUS** sînt bazate pe acorduri bilaterale cu universități din state membre ale **Uniunii Europene** și se adresează celor care stăpînesc limba de studiu și care au media anilor de studiu minim opt. Conform regulilor stabilite de **Comisia Europeană**, durata minimă a unei mobilități **ERASMUS** este de trei luni, iar durata maximă este de 12 luni sau echivalentul unui an universitar.

Mădălina OLARIU
Anca TOMA

Walter Schmitz, germanistul omagiat la „Cuza”

● acesta a fost distins pentru activitatea sa și colaborarea cu universitatea ieșeană

Profesorul **Walter Schmitz** de la **Universitatea Tehnică din Dresda, Germania** a primit săptămîna trecută titlul de **Doctor Honoris Causa** din partea **Universității „Alexandru Ioan Cuza” (UAIC)** din Iași. Ceremonia s-a desfășurat joi, pe 29 noiembrie, începînd cu ora 11.00, în **Sala Senat** a universității.

Evenimentul a fost deschis de prof. univ. dr. **Vasile Ișan**, rector al UAIC și președinte al comisiei de acordare a titlului de **Doctor Honoris Causa**, urmînd citirea **Laudatio**-ului de către prof. univ. dr. **Andrei Hoisie** de la **Facultatea de Litere**. Alături de aceștia, la elaborarea documentului au contribuit și prof. univ. dr. **Henri Luchian**, prorector cu relații internaționale la UAIC, prof. univ. dr. **Ștefan Avădanei** și conf. univ. dr. **Cornelia Cujbă** de la **Facultatea de Litere**, precum și prof. univ. dr. **Ioan Lăzărescu** de la **Universitatea din București** și prof. univ. dr. **Adriana Babeți** de la **Universitatea de Vest din Timișoara**. În titlul **Laudatio** s-a accentuat importanța parcursului academic al germanistului **Walter Schmitz**, cel care a participat la fondarea **Centrului de Formare Limbi și Culturi**, a **Centrului de Științe ale Culturii**

„**Europa Centrală**” sau a programului „**Studium Fundamentale**” pentru studenții doctoranzi ai **Universității Tehnice din Dresda**.

De asemenea, a fost punctată și colaborarea profesorului cu UAIC, instituție care a devenit partener al categoriei de **Literatură Germană Modernă** și a centrelor științifice conduse de acesta, demonstrîndu-se „apetenta pentru construcția de punți între Occidentul și Răsăritul Europei, care îi caracter-

Profesorul a susținut un discurs despre disciplina sa

izează atît cariera cît și crezul germanistului”. După citirea diplomei de **Doctor Honoris Causa** de către rectorul UAIC, prof. univ. dr. **Vasile Ișan**, profesorul **Walter Schmitz** a susținut un discurs în limba engleză prin care a mulțumit pentru distincția acordată de instituția ieșeană de învățămînt superior. Expunerea acestuia a privit situația literaturii germane moderne ca disciplină, profesorul menționînd faptul că „indiferent de domeniul de specialitate, nu știm la ora actuală care este valoarea unui expert. În literatură nu învățăm despre matematică sau teorii aplicate ale economiei, dar învățăm despre lume așa cum este și așa cum ar putea fi.” Germanistul a mai adăugat faptul că „experiența pe care o port, aici și oriunde altundeva, nu mă face stăpîn al vreunui adevăr”. Finalul ceremoniei a fost marcat de discursul prof. univ. dr. **Vasile Ișan** care a adus în discuție importanța științelor umaniste în universitățile moderne, „care tind să capete un caracter flegmatic”.

Profesorul german **Walter Schmitz** a contribuit la crearea de stagii de formare și cercetare pentru studenții UAIC la **Universitatea Tehnică din Dresda**, precum și la o mai bună funcționare a unor acorduri între instituții, precum **Tempus** și **Erasmus**.

Anca TOMA

● PULS ● PULS ● PULS ● PULS ● PULS ● PULS ● PULS ● PULS ● PULS ● PULS

Capcane pe Copou

Am scăpat de o bună parte din gropile de pe Copou și astfel am crezut că s-au epuizat și obstacolele care ne-ar putea cauza răni pe aleile întunecate. Ne-am înșelat, pentru că acum cablurile care stau atîrnate de stîlpi sînt cele

care țin mortîș să ne stea în cale și să ne facă să ne rupem gîturile. Bine măcar că-s izolate și o înfîlnire cu lianele din cauciuc nu ne fac și să dansăm dubstep fără să vrem. Nu de alta dar penele de curent nu încîntă pe nimeni.

Prin cămin în fapt de seară

Studenții din **Titu Maiorescu** l-au primit pe **Moș Crăciun** mai devreme anul ăsta. Nu este îmbrăcat în roșu ci are salopetă, o trusă de scule și trage Internet prin cablu. S-a terminat cu statul pe hol pentru ca doar, doar semnalul de la wireless

să mai crească cu o linie. Partea proastă e că darul de **Crăciun** costă, așa că pentru vizita prematură a bătrînelului simpatic o să plătească cite zece lei de student. Pentru asta nu o să-l așteptăm cu fursecuri și lapte, dar o să-i dăm o cană de apă de la robinet dacă o cere.

Șah - mat

Spasibo, patroane!

● în momentul în care sistemul izbutește să îl frîngă, jurnalistul nu se mai vindecă niciodată

Meseria de jurnalist e ca o concubină perversă. Te poartă pe toate cele nouă culmi ale fericirii dar îți e rușine să ieși cu ea la braț din casă. Fiindcă, în mîinile unor păpușari netrebnici, jurnaliștii au ajuns cîrpele societății. Sub patentul unor zăluzi care s-au îmbogățit profitînd de munca onestă a celor din jur, se zbat ca niște pești pe uscat. Unii rămîn lați, umplîndu-și plămîinii cu aer fără să poată însă respira, în timp ce alții se zbuciumă zadarnic, neputînd să rupă firele unui minciog invizibil.

Și într-o viață de om înfilnești puține ironii mai mari decît aceasta a jurnaliștilor. Prin mîinile, pixurile, agende, lentiile, obiectivele, pe ecranele și prompterele acestora trec mai multe povești de viață decît i se-nfățișează preotului. În genunchi, în fața lor, s-au spovedit oameni care nu l-au cunoscut pe **Dumnezeu**, ca acum acum să ajungă ei să fie în-genunchiați în fața unor ființe fără **Dumnezeu**.

Ar putea, de mîine, să plece. Să cersească, să spele vase să vîndă covrigi sau să schimbe becuri. Să lucreze onorabil, nici slugă pe plantație, nici iobagi fără viitor. Dar nu pot să o facă fără să se distrugă. De ei, meseria s-a agățat o boală. Ca o tumoare, li s-a înfripat pe șira spinării, le-o ține dreaptă dar îi macină și îi roade pe interior în fiecare zi.

Miercuri, 28 noiembrie, angajații de la „**România liberă**” i-au trimis o scrisoare patronului **Dan Grigore Adamescu** în care l-au anunțat că termenul pentru plata salariile restante de trei luni de zile a expirat. Hotărîți să-l dea în judecată pe acesta, se află în aceeași situație cu colegi de-ai lor de la multe dintre publicațiile românești. Iar ca apărare, pe viitor, împotriva patronilor fără de scrupule s-a discutat despre solidaritatea breslei. Dar nici aceasta nu e o soluție. Sînt deja grupuri formate care ar putea să-i ascundă pe toți oblăduiții și să le dea o voce pe care s-o asmută împotriva nedreptăților. Dar aceste grupuri trăiesc în baloane, în care toți se salută cu „felicități maestre” și în care ajung să se citească doar unii pe alții. Căci balonul care îi unește îi și desparte de lumea dimprejur. Iar jurnalistul prin natura sa trebuie să fie un lup. Sălbatic și singur. Pentru că atunci cînd cineva l-a înblînzit, cînd l-a aruncat în spatele unui birou și l-a îngropat acolo, îl distruge. În momentul în care sistemul, patronul, viața sau societate izbutește să îl frîngă, jurnalistul nu se mai vindecă niciodată.

În ochii mei, oamenii aceștia sînt niște eroi. Neplătiți cu lunile, înconjurați de „colegi” care sug de la mai multe țîte, se macină încet, ca o balenă eșuată pe un tîrm unde valurile o scaldă dar știe că niciodată nu va putea să se întoarcă în larg. Iar noi îi acuzăm de haos și de mizerie. Stăm pe mal și aruncăm cu pietre în balenă.

Și îi vom regreta abia atunci cînd vor dispărea. În lipsa lor vom orbăci, fiindcă atunci cînd vor înceta să existe, haosul lor ni se va părea nectar și mizeriile ambrozie.

Cătălin HOPULELE

Din bal în bal

Cum mi-am petrecut debutul studenției

Chiar dacă sîntem Caproape de sfîrșitul semestrului, unele dintre facultăți abia acum au decis să-și scoată bobocii la distracție, prin intermediul balurilor organizate de către ligi. Astfel, miercuri seara ne-am scos de la naftalină „hainele bune” și am cîntat alături de Grasu XXL „Maria Ioana”. Însă cum s-a sfîrșit rapid, am dat fuga pînă în Skye, unde am petrecut împreună cu politehniștii două zile la rînd.

- Skye e invadat de un regiment de studenți de la Electrotehnică și Telecomunicații • din lipsă de spațiu s-a bătut recordul celor mai decente mișcări

Boboci, la apel !

- spectacolul devine o pantomimă cu combinații de „foaie verde cinci chiperi” și „gangnam style”

Pe ritmul melodiei „Candy man”, bobocii în pantaloni de armată încep să-și dezmoștească picioarele pe scenă, zbenguindu-se pînă ce un „locotenent” cu ochelari de soare și maieu îi aliniază, potolindu-i. „Sîntem răi. Sîntem tatuati”, strigă o voce gravă din boxe, iar Clubul Skye e invadat dintr-o dată de un regiment de studenți de la **Electroică și Telecomunicații** care trădează din cînd în cînd ordinele superiorilor și zîmbesc în colțul gurii publicului nerăbdător. Locotenentul de adineaori își îndreaptă

pistolul spre tîmpla unui boboc care se pune în genunchi și strigă speriat: „nu trage dom’ Semaca, sînt eu, Lăscărică”.

Chiar dacă scapă de împușcături, toți soldații sunt închiși într-o carceră cu gratii de hîrtie, dar eliberați mai apoi pentru a-și începe mișunea în pași de dans. În minutele următoare, soldații încalcă regulile armatei, aliindu-se cîte doi împotriva celorlalți, și încep să facă apelul în fața juraților. Prima este o fată, care spune despre ea că ar avea de multe ori privirea „întetșată”, folosind replici care mai de care sfîrind ori risul ori simpatia spectatorilor. Cît timp proaspeții studenți își dreg vocile și își încălzesc călcîiele, fetele din sală cîntă, suspinînd în adîncul sufletului, „Rosalinda,

Mi-a văzut careva prințul?

ay amor”, în timp ce două perechi de dansatori cu haine strîmte își mișcă corpul în pași de salsa.

Cu ligheanu’, pe scenă

Cînd vine timpul ca studenții **Universității Tehnice** să-și pună în valoare talentul, spectacolul devine o pantomimă cu combinații de „foaie verde cinci chiperi” și „gangnam style”, cu un ligheanu pe post de tobă, pălării amuzante și „pitzi from the club” înșelate. Apoi, cînd din boxă se aude un vers de genul „cine ți-a furat inima?”, o fată îmbrăcată într-o rochie neagră în cloș, îi răspunde, rîzînd cu poftă: „Moș

Crăciun în pijama”.

La final, jurații deliberază pe ritm de beatbox și printre urletele susținătorilor cu pancarde, în timp ce o domnișoară de pe canapeaua alăturată îi cere chelnerului „o apă cu două paie”. Clasamentul nu întîrzie să apară, iar după ce coronițele și panglicile sînt împărțite, iar aplauzele consumate, atmosfera de bal e înlocuită cu atmosfera de club. Mai apoi, toată lumea începe să sară pe mixurile DJ-ului moldovean **Andrew Rayel** și telefoanele nu conținesc din a poza animatoarele luminate de laserele colorate.

Iuliana LEONTI

Ingineri în pas de vals vienez

- colajele de melodii fac ca doi băieți să se prindă de după umăr și să danseze cîte 30 de secunde pe muzică populară, manele sau melodii rock

Rochiile nu ne sînt lungi pînă în podea și nici nu sîntem îmbrăcați în haine care să ne permită mișcări ample de dans. Nici cei trei băieți de la **Liga Studenților de la Automatică și Calculatoare** care ne întîmpină și la gîtul cărora stă bine aranjat cîte un papion de culori diferite nu par să fie desprînși dintr-un soi de bal vienez. Însă ne acoperim discret urechile și sperăm ca balul să înceapă cît de curînd, asta ca să nu învățăm toate versurile ultimelor melodii apărute. Așadar, ne punem pe căutat dibaci din ochi barul pe care îl zărim imediat la celălalt capăt al clubului.

Abia după ce terminăm prima bere, studenții de lîngă noi se așază în cerc pe lîngă barele metalice și chicotesc a nerăbdare după salutul prezentatorului. „Haide bă, că aproape terminasem un pachet de țigări pînă să înceapă”, spune unul dintre boboci în timp ce își trece mîna pe după mijlocul fetei de lîngă el. Din spatele scenei din Skye, domnițe cu rochii vaporozăse, pe crinolină și strînse în talie, își așază discret mînușile lungi sau scurte, desprinse parcă din spectacolele de operă. Apoi își iau partenerii la braț și își foșnesc rochiile încercînd parcă să filmeze din nou videoclipul de la „All the right moves”, în timp ce aruncă un zîmbet gales peste umăr celor care îi privesc. Astfel încît, la sfîrșitul

melodiei și la începutul runde de prezentare, după numărul de aplauze primite putem deja să ghicim cîștigătorii. „Uite, cea cu părul așa mai cretuliu și cu rochie lungă maro a fost cea mai aplaudată”, îmi zice **Madlen** în timp ce aruncă o privire peste locul în care fustele încă se mișcă a emoție sub palmele fetelor.

După ce aflăm că mai bine de jumătate dintre băieții care concurează sînt din **Pașcani**, zîmbim subtil cînd auzim că sînt studenți la **CTI**, încercînd să ghicim de la ce vine. Ne încercăm însă, așa că preferăm să urmărim proba de apitudine care transformă sala în rîsete și strigăte care au la final „Lady Gaga”. Colajele de melodii din toate genurile fac ca doi băieți să se prindă de după umăr și să danseze cîte 30 de secunde pe muzică populară, manele sau compoziții rock. „Tine și tu ritmul că și așa durează puțin melodiile, nu vezi?”, îl ceartă cel mai scund dintre ei sprijinindu-se de el.

Nici nu apucăm să ne dezlipim palmele din aplaudat pentru cuplul cîștigător, căci printre noi se confundă și două animatoare împreună cu DJ-ul. La ieșire, doi băieți care ies pe ușă dansînd scapă sticla de vin din mînă, iar printre rîsete se distinge concluzia: „băi, sticla asta era o bunăciune, sincer îți zic.”

Mădălina OLARIU

În Queens, discoteca s-a dovedit prea mică

- studenții știu totuși pe dinafară versurile pe care nu se sfîesc să le urle

Patru domnișoare cochete coboară dintr-un **Mercedes**, în fața la **Queens**. „Uite bă, ca-n melodia lui Grasu”, se aud chicotind doi dintre paznicii de la intrare. Scena nu este departe de filmele americane. Întii le vezi tocurele de paisprezece centimetri, apoi picioarele dezgolite și, la sfîrșit, dacă ai răbdare, să te uiți și la fața care abia de mai respiră de la prea mult fard. La intrare, gărzile controlează de la buzunare și genți, pînă la gecile pe care băieții le țin, ostentativ, cu două degete pe umăr, lăsînd să se vadă sacourile strălucitoare și cravatele cu mașinuțe sau femei dezbrăcate.

Înăuntru este sufocant. Nici nu știi dacă de la căldura celor peste o mie de suflete numărate de către organizatori sau din cauza stratului pîcios, înădușitor de fum de țigară. În mai puțin de jumătate de oră, fete dichisite, cu picioare lungi și ruj roșu aprins defilează alături de băieți în smoching, încălțați cu teniși colorați. Cînd prezentatoarea anunță începerea distracției, vocea îi este acoperită de urlete și de muzica al cărei bas îl simți vibrîndu-ți pînă în stomac și deodată lumea încearcă un salt cu mîinile în aer. Fetele nu mai sînt cu pantofii pe podea, iar băieții urlă mai extaziați decît partenerii acestora. Dar după mai puțin de cîteva secunde toți se re-

semnează – nu este loc nici de dans și nici pentru sărituri euforice. Miercuri seară, în **Queens**, din lipsă de spațiu s-a bătut recordul celor mai decente mișcări pe ritmuri de dans. Și nu din cauza pudorii sau a reticenței fetelor cu fuste pregătite pentru încălzirea globală.

Maria și Ioana, în fum de țigară

Miezul nopții. De afară se aud tipăte entuziaste, care țin pînă ce **Grasu XXL** urcă pe scenă. Reprezentatia nu durează mai mult de jumătate de oră, dar este suficientă ca temperatura să fie insuportabilă. Iar cîntărețul mai mult vorbește decît interpretează. Din spate, se aude un nemulțumit urlînd: „Lasă filosofile, ia și cîntă, că doar nu degeaba

am plătit bilet!” Dar nu s-a întîmplat. Are grijă să ne sfătuiască să nu consumăm droguri exact înainte de melodia „Maria, Ioana.” Care amuzați, care nedumeriți, studenții știu totuși pe dinafară versurile, pe care nu se sfîesc să le urle cît îi ține pieptul.

Așa cum la ora unu pe scenă nu mai sînt decît DJ-ii, iar în pahare nu au mai rămas decît paiele, în club nu mai sînt decît jumătate dintre cei o mie două sute de oameni. Fără să fie impresionat de spațiul pe care poate dansa, **Adi** adună încet, aproape ritualic paharele goale de pe o boxă. În secunda următoare îl vedem cu mîinile în aer, în ochii fetelor foarte încîntate. Ne plac și nouă balurile, dar după ora două, **Queens**’ul arată mai degrabă ca o petrecere privată: ici-colo, cîte un cuplu ad-hoc mișcîndu-se lasciv pe muzica antrenată din boxe.

Livia RUSU

Cam mulți boboci anul asta

La mila birocrației

Învățământul superior românesc și-a înghețat doctoratul

• din cauza faptului că ministerul nu a stabilit instrucțiuni de aplicare a metodologiei privind finanțarea studiilor de doctorat, profesorii și comisiile îndrumătoare nu au fost plătiți în anul trecut universitar

De la aplicarea Legii Educației Naționale din februarie 2011, ciclul al III-lea din învățământul superior din România, pe sistemul Bologna, s-a blocat complet. Începând cu bursa de doar 734 de lei, departe de a fi atractivă pentru doctoranzi, pînă la înghețarea sistemului de remunerare a coordonatorilor și a nou-înființatelor comisii de îndrumare, tinerii cercetători aleg mai degrabă să își obțină titlul peste hotare. Însă, după ce anul universitar anterior cadrele didactice coordonatoare de doctorat nu au fost plătite deloc pentru generația de studenți care a intrat în sistem în 2011, începând cu luna decembrie activitatea acestora ar putea fi remunerată. Și anul trecut instituțiile de învățământ superior din România au avut la dispoziție fonduri de peste 30.000 de lei pentru a-și plăti conducătorii de doctorat, însă nu au știut cum să le acceseze. Suma a fost stabilită și alocată prin Ordinul de Ministru 3998, publicat în Monitorul Oficial la 9 mai 2012, de Ministerul Educației, Cercetării, Tineretului și Sportului, condus atunci de Cătălin Baba. Însă din cauza numeroaselor schimbări din fruntea ministerului, nu s-a mai reglementat și un set de instrucțiuni pe baza cărora instituțiile de învățământ superior să poată accesa aceste fonduri. Astfel că, din decembrie, universitățile ieșene și-au conturat, fiecare, propriul set de reglementări cu care stau la coadă la contabilitate, în speranța că vor găsi o portiță prin care profesorii să fie plătiți.

Sistemul de organizare al școlilor doctorale din România s-a schimbat radical odată cu aplicarea Legii Educației Naționale (LEN). Locul școlilor doctorale clasice a fost luat de instituții organizatoare de studii universitare de doctorat, sau IOSUD-uri, care trebuiau să fie finanțate prin granturi directe de la bugetul de stat, pe durata întregului ciclu de studiu, de trei ani. Aceste granturi trebuiau să susțină întreaga activitate a acestora, de la salariile coordonatorilor, al comisiei de îndrumare, pînă la bursa studentului sau deplasările în interes de cercetare, organizarea sau participarea la conferințe tematice.

Or, legea nu s-a aplicat sub aceeași formă. Prin Ordinul de Ministru 3998 din 2012, s-a stabilit o sumă de bani pe care o primește fiecare universitate, un grant într-adevăr, dar pe durata unui singur an de studiu, nu pentru întregul ciclu. Quantumul grantului variază în funcție de cele patru domenii: D1 – care cuprinde printre altele drept, marketing, științe ale comunicării, filologie sau economie; D2 – în care sînt incluse și principalele domenii de inginerie, agronomie, horticultura, informatica, matematica, fizica, geografia sau chimia; D3 – în care sînt incluse medicina (generală, veterinară și dentară), farmacia și arhitectură și urbanism; în D4, ultima categorie, sînt cuprinse exclusiv artele vizuale, istoria și teoria artei, artele spectacolului și muzica. Pentru categoria D1 este alocată anual suma de 30.970 de lei, pentru D2 33.850 de lei, iar pentru D3 și D4 37.690. Diferența de finanțare privește doar fondurile acordate pentru activități din sfera cercetării precum organizarea și participarea la conferințe, derularea unor experimente specifice, deplasări pe teren ș.a., nu și remunerarea cadrelor didactice și finanțarea doctoranzilor.

Însă accesul la aceste fonduri nu

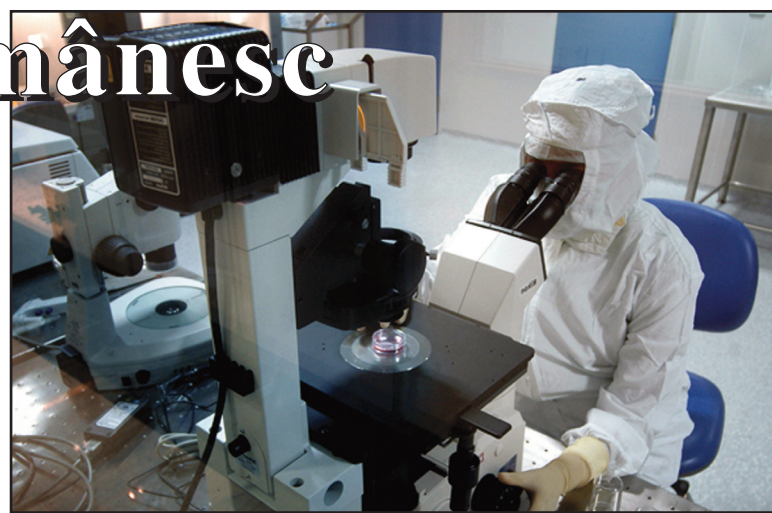
a fost facilitat prin elaborarea de către minister a unor instrucțiuni de alcătuire a statelor de funcții, astfel încît conducătorilor să le fie integrate orele de la doctorat în norma didactică. Sumele există, sînt alocate, însă accesul la ele este condiționat de existența acestor instrucțiuni care nu au mai fost elaborate înainte de schimbarea puterii, în vară. Teoretic, pentru a putea accesa banii puși la dispoziție, universitățile ar trebui să-și refacă ele însele, la nivel de instituție, statele de funcții, pentru a putea permite plățile coordonatorilor de doctorat și a comisiilor îndrumătoare. Însă nici acest lucru nu garantează accesul direct la fondurile respective, fiindcă ultimul filtru, cel al directorilor economici, poate să refuze cererile de finanțare motivînd fix lipsa acelui stat de funcții care ar trebui să fie avizat de minister.

Situația a fost cu atît mai dificilă cu cît stabilirea metodologiei a coincis și cu alegerile pentru schimbarea conducerilor Consiliilor de Studii Universitare de Doctorat (CSUD). „Eu nu am știut de fonduri la început. M-am dus la contabilul-șef să îl întreb de unde aș mai putea atrage niște bani pentru studiile doctorale și mi-a zis de ele. Iar la statul de funcții am lucrat mai bine de două luni de zile, să avem grijă ca orele conducătorilor, cumulate,

să nu depășească două norme didactice”, a declarat prof. univ. dr. Neculai Munteanu, director CSUD la Universitatea de Științe Agricole și Medicină Veterinară „Ion Ionescu de la Brad” din Iași (USAMV).

Uite banii, nu-s banii

În acest moment, la școlile doctorale de la instituțiile de învățământ superior există cîte trei generații de studenți doctoranzi. Cei care sînt acum în ultimul an de studiu, al III-lea, sînt ultimii care încă mai beneficiază de bursele în valoare de 1800 de lei venite printr-un proiect POSDRU, însă cei care s-au înscris începînd cu anul universitar 2011 – 2012, sînt remunerați după noua lege. În mod concret, aceștia primesc 8808 lei pe an, echivalentul a 734 de lei pe lună. La rîndul lor, și conducătorii de doctorat ar trebui să fie plătiți după un alt sistem. Pînă la introducerea LEN în 2011, aceștia primeau banii în sistemul „plata cu ora”, însă aveau în subordonare mai mulți doctoranzi. Dar legea a stabilit un plafon de maximum opt studenți pentru fiecare coordonator, iar cum nu s-au făcut corecțiile la salarizare, „toți am mîncat din aceeași piine și-am trăit aceeași sărăcie. Se închidea norma și practic era muncă degeaba. Avantajul cu aceste granturi este că banii nu pot

Bani sînt, e greu de ajuns la ei

fi luați și cheltuiți în altă parte. Dar dacă nu îi cheltuiești pînă la sfîrșitul anului îți i-a și luat înapoi ministerul. Oricum, statele de funcții sînt complicate și din cauză că, pentru studenții înscrși înainte de anul universitar 2011 – 2012, trebuie folosit sistemul vechi de plată cu ora. Și a trebuit să stăm să calculăm fiecare în parte, să nu cumva să se depășească cele două norme prevăzute de lege”, a explicat prof. univ. dr. Neculai Munteanu.

Astfel, în acest moment, conform statelor de funcții reglementate de către universități și care sînt bazate pe Ordinul de Ministru 3998/2012, conducătorii de doctorat ar trebui să primească cîte 8000 de lei anual pentru fiecare doctorand, sumă care este imposibilă. În mod concret, din cei 666 de lei pe lună, în urma plății taxelor către stat, cadrele didactice le rămîne în jur de 300 de lei pe student. În cazul cel mai fericit în care acești ar avea numărul maximum de doctoranzi, suma poate ajunge pînă la 2400 de lei pe lună. Dacă ar fi fost remunerați anul trecut în condițiile sistemului de plată cu ora, suma ar fi fost mult mai mică, activitatea didactică fiind normată cu 0,5 ore pe săptămînă pe student. Și cum un coordonator nu putea avea mai mult de opt doctoranzi, putea fi plătit pentru cel mult 16 ore pe lună cu aproximativ 750 de lei, în cazul în care pentru o oră ar fi primit 47 de lei (cum este stipulat în Ordinul de Ministru 3998/2012). „De la 1 decembrie intră în aplicare și statele noastre de funcții, mai au nevoie doar de semnături pe contracte. A fost foarte greu să creezi un stat justificat, pentru că mulți coordonatori au doctoranzi care s-au înscris înainte de 2011 și pentru ei sînt plătiți și pe sistemul vechi și pe cel nou. Ce să spun, munca didactică nu este răsplătită chiar cum ar trebui, dar pe de altă parte nici nu se poate face farmacie pentru fiecare normă didactică. Aici ar trebui să ai și chemare. Ar trebui să vină și oameni care au chemare, nu doar care își fac socoteala, dar pentru asta trebuie bani”, a declarat prof. univ. dr. ing. Liviu Goras, director CSUD la Universitatea Tehnică „Gheorghe Asachi” din Iași (TUIASI).

Tot la plata cu ora

La Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” (UAIC) din Iași însă, încă nu s-au reglementat un stat de funcții pe baza căruia profesorii să poată fi remunerați după această nouă propunere de sistem. Prof. univ. dr. Ovidiu Cârjă, directorul CSUD de la UAIC, susține că granturile promise pentru plata tuturor taxelor încă nu au venit și că finanțarea pentru studiile doctorale se face în continuare prin finanțarea de bază, „cu mențiunea că un student doctorand e echivalentul a circa patru studenți-echivalenți de la licență. Plata se face conform statelor de funcții care sînt deja întocmite. Unele activități sînt prinse în norma de la departamentul didac-

tic, adică cel de specialitate, în special cele de îndrumare, cu 0,5 ore pe săptămînă pentru fiecare student. Alte activități sînt prinse în altă parte și sînt plătite conform orelor suplimentare, în funcție de banii și de plafonul fiecărei facultăți. Dacă finanțarea nu vine conform legii, nici plățile nu pot să decurgă așa cum ar trebui”, a declarat prof. univ. dr. Ovidiu Cârjă.

Acesta mai precizează că statul de funcții este stabilit de fiecare facultate în parte, raportîndu-se la fondurile pe care le au la dispoziție și la cadrele didactice care predau, remunerarea acestora lovindu-se un plafon. „Chiar dacă ele se cheamă tot granturi, în esență banii care vin în afara bursei sînt exact sub forma alocațiilor bugetare, cum vin pentru studenții de la licență sau de la master. Mai sînt restricții privind nivelul la care sînt plătiți coordonatorii, în funcție de bugetul pe care îl are fiecare facultate. Unele ore se plătesc la nivel de lector, dar asta e o chestie care ține exclusiv de corecția financiară a fiecărei facultăți în parte. Nu sîntem la litera legii deoarece nu sîntem la litera legii nici cu finanțarea. Ne întrebăm cum respectăm legea dacă ei nu au respectat legea pînă acum?”, a adăugat prof. univ. dr. Ovidiu Cârjă.

20% în fondurile universităților

În încercarea de a reabilita învățământul doctoral prin accesarea fondurilor necesare pentru a plăti profesorii și comisiile îndrumătoare de doctoranzi, instituțiile de învățământ superior ar beneficia și ele financiar în urma delocării granturilor, nu doar exclusiv școala doctorală. „Ordinul de ministru pe baza căruia am făcut statele de funcții presupune o regie a școlii doctorale, de 20% din fonduri, bani care ajung într-un final la universitate. La noi, fiindcă sîntem încadrați în principal în D2, este vorba de 5.642 de lei, bani care s-ar pierde dacă nu am fi putut accesa aceste granturi. Vă dați seama că este și în interesul universității ca această sumă să fie cheltuită atunci. Problema a fost la început cînd se credea că granturile vor intra în fondurile universității dacă nu vor fi cheltuite. Or nu, toți banii care nu sînt cheltuiți sînt luați înapoi”, a precizat prof. univ. dr. Neculai Munteanu.

Indiferent însă de munca pe care au depus-o, sau nu, universitățile pentru a putea accesa fondurile disponibile prin granturi pentru IOSUD-uri, situația nu este nici în momentul acesta limpede. De la minister de aud zvonuri care vorbesc de modificări, atît ale metodologiilor, cît și ale legii în sine. „Nu știm, e posibil să fi muncit pînă acum și de la 9 decembrie să o luăm de la capăt”, a conchis prof. univ. dr. ing. Liviu Goras.

Cătălin HOPULELE

Dezlegare la mulțumire

Cine ne hrănește bucuriile

De-aflăte probleme și prilejuri de oftică, aproape că am pierdut gustul fericirilor adevărate. Însă, oricât de înverșunați ne-am propune să devenim, nu ne putem feri de satisfacțiile mărunte care ne așteaptă pe fundul unui pahar de tărie, în fața blocului sau la un colț de stradă. Iar când întindem brațele moi și schiloadă ale disperării, ajungem să ne îndoim de nefericirea noastră ca de-o minciună sfruntată. Fiindcă oamenii mai amărâți decât noi ne dau puterea să ne regăsim rostul.

Scârbele lumii

- ne bucurăm când dăm peste oameni de bun simț ca de-o minune de pe alte meleaguri

Oamenii se ceartă, se împacă, se mănincă de urechi, se împing reciproc în prăpăstii și tot ei își întind mâinile cu milă și o jumătate de gură de „îmi pare rău”. Norocul nostru că sîntem ipocriți. Îndeajuns cît să ne facem că nu observăm că ne ducem de ripă. Îndeajuns cît să rînjim grotesc a fericire chiar dacă

ni se sfarmă sub priviri ordinea firescui așa cum o știam cîndva.

Ne-am blazat. Bucuriile noastre s-au subțiat ca un borș bun în care-acum mai plutesc doar cîteva frunze blegite de pătrunjel. Apos și dulceag, e îndoit cu apă, spălăcit și căldut. Și, în ciuda noastră, nici nu se-ncălzește vreodată de tot,

O mască socială care șade bine oricui

rămîne undeva în punctul de topire al poftei de mîncare. Acolo ni se pierd marile așteptări de la viață și de la oamenii din ea, acolo se murează dispoziția de-a mai pune mîna de la mîna să nu lăsăm ciorba asta veche să se înăcrească.

Ne bucurăm cînd dăm peste oameni de bun simț ca de-o minune de prin alte lumi. Nu sîntem naivi, dar ne duce de nas căldura unor vorbe bune, a unei miini întinse spre ajutor, a unui schimb de replici cu cap, coadă și logică. A ajuns, fiindcă am tot fierț aceeași supă sâlcie într-un ceaun negru de cenușă, să ne ferească răul mai mic și să nu mai poftim la lipsa lui. Ca și cînd am

pune prea multă sare într-o apă chioară, dar ne-am mulțumi să-i simțim gustul. Salarii mărunte, dar măcar să fie. Școală cu porția, stîngaci și cu de-a sila, dar măcar s-o facem. Viață de cîine, dar măcar s-o trăim.

Ne-au rămas fericirile mici sau ne-a crescut burta de la borșul de năluci și ne strîng ca o pereche de pantaloni de piele în care știm, oricum, că n-arătăm bine. Dar ne plac atît de tare încă dinainte de a-i fi purtat vreodată, așa că-i tragem peste pîntece cu îndîrjire, rugîndu-ne ca nimeni să nu fi cunoscut bucurie mai mare ca a noastră.

Anca TOMA

Din prea puțină grijă

- era fericit doar existînd, chiar dacă nu atinsese gustul vieții

Sufletul

S-a chircit acolo, într-un colț și a adormit. Nu avea nevoie nici de pernă, cearșaf și nici măcar nu-și mai auzea inima de sub hainele cu care era înfoclit. Și-a strîns ochii așteptînd ca noaptea să treacă, sperînd să îi scoată cineva vîrfurile de ac pe care le simte în creștet. Degeaba îi treceau prin față mii de imagini rupte, pe care acum încerca să le lipească pentru că toate îi ieșeau strîmbe, neclare și deși erau a-

mintiri, păreau tot mai ireale. Culorile i se amestecau, iar ființele din vis se transformau în vietăți de dimensiuni înfricoșător de mici, asemenea unor furnici care îi mînceau sufletul firmitură după firmitură. Da, era bolnav și știa că tot ce simte e din cauză că a trăit prea mult înfășurat într-un strat alb, pufos, care l-a făcut să se uite de realitate. Era fericit doar existînd, chiar dacă nu atinsese gustul vieții nici măcar cu vîrfurile limbii.

Trupul

Ultima picătură din cea de-a treia sticlă de bere i se prelinge pe gîtul deja uscat de atîta băutură, iar trosnetul paharului scăpat pe jos îl trezește. Rîsul lui zgomotos aproape că devine un rînjit imens pe fața-i mică și îl desfigurează. Nu-și amintește nici lîngă cine stă, nici cu cine a împărțit pînă acum colțul lui de masă sau încă un pahar de băutură. Știe doar că va merge acasă și că va adormi în timp ce gîndurile i se vor roti cu rapiditate prin cap, asemenea vîrtejurilor pe care doar le vedea pînă acum. Va dormi din nou fără să simtă că nici măcar nu e în patul său. E „praf”, așa cum i-ar zice prietenii, însă nu îi pasă. Doar e tînăr.

Mădălina OLARIU

Palmele care mă țin

- din cabină coboară... nu, nu Moș Crăciun. Mai palpitant. Din cabină coboară tata

Nu-mi pot stăpîni picioarele. De emoții sau de frig mă clatin ritmic ca pe un căluț de lemn, din creștetul capului pînă în vîrfurile degetelor. Gîtul a amortit, pentru că de douăzeci de minute privirea-mi e ținută de capătul drumului. Cu toate că a început iarna, în cap îmi bubuie trăsnetul de gînduri care lovindu-se de frunte scapără cu scînteie care cad peste ochi. De oboseală mintea zburdalnică e dezorientată și se agită printre terminațiuni nervoase. Una sigur a fost

atinsă. Mușchii feței nu sunt în stare să proiecteze un surîs de alaltăseară. Eu zîmbesc de fapt, doar că colturile gurii au devenit atît de grele încît figura mi se citește ca în oglindă, invers.

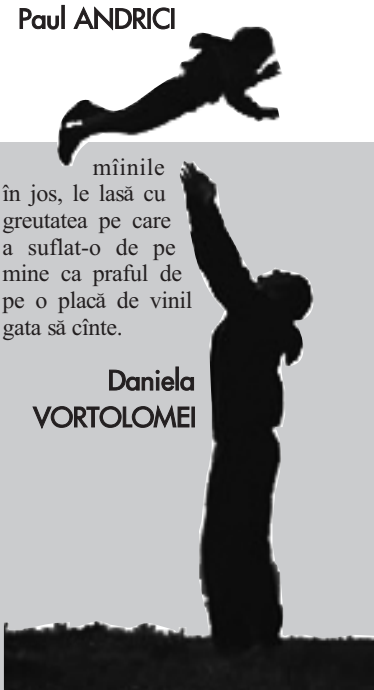
E noapte și pe sosea nu se deslusec decât luminile farurilor care taie retina în două și gălăgia monotonă a roților ce patinează pe asfaltul uscat. Uscat mi-e cerul gurii de emoții. Însă privirea-mi tot îngăduie o înșurire de lumini mai mici care curînd se vor apropia de

mine. Un camion roșu cu o suită de beculute galbene, înlănțuite unul după altul. Slobozesc un zîmbet infantil. E ca în copilărie, imaginația aberează și vede camionul care se plimbă pe ecranele noastre de fiecare Crăciun. „Sărbătorile vin...”. Sărbătoarea mea se oprește în drept cu mine, e atît de voluminoasă încît trebuie să ridic capul și să-mi lungesc privirea ca s-o măsoar.

Din cabină coboară... nu, nu Moș Crăciun. Mai palpitant. Din cabină coboară tata. Îmi țin lacrimile și așa scap de seceta care-mi ardea adineaori gura. Mi se lipesc pe spate ca o ceară caldă și parfumată palmele în care cîndva încăpeam toată, de la moț pînă la tălpi. Mă înconjoară brațele care-mi cuprind imensa dezamăgire. Iar cînd tata lasă

mîinile în jos, le lasă cu greutatea pe care a suflat-o de pe mine ca praful de pe o placă de vinil gata să cînte.

Daniela VORTOLOMEI

Din umbra simțului civic

- inima bate să îi sară din piept pînă i se oprește. Bang. Camera cade pe asfalt și se despică

„Lăsați femeia să vomite în pace”, și din grupul de cinci tineri unul tipă ceva legat de păr. Luase foc, dar nimeni nu se apropia de față pentru că nu voiau să-și păteze pantofii de voma care se întindea pe trotuar. Focul a învelit-o din toate părțile acum și a început să tipe. Lîngă ea, un puști de 14 ani coboară de pe skateboard și-și scoate telefonul din buzunar. Începe să filmeze.

Pe partea cealaltă a străzii, o familie vizitează Iașul. Tatăl, mama și doi copii. Sînt toți un zîmbet. Își fac poze în fața clădirilor și se îmbrățișează. Roagă diferiți oameni să îi cuprindă pe toți într-un cadru. Au ajuns în fața leilor de la universitate. Camera îi este întinsă unui student, care pare să se fi molipsit de zîmbetul lor. Dă să apese pe buton. Horcăie. Inima bate să îi sară din piept pînă, brusc, i se oprește. Bang. Camera cade pe asfalt și se despică.

Fantasma prinde oamenii și solidaritatea în același cadru

Tatăl s-a apropiat de studentul care rămăsese jos. Ochii îi erau bulbucăți. Din colțul gurii i se prelingea un firisor de spumă albă. Tatăl a luat aparatul. A apăsă pe buton. O dată, de două ori. Mecanismul dinăuntru nu a reactionat. S-a aplecat din nou asupra tînărului. L-a luat cu mîinile de haină, în dreptul pieptului, și a început să urle la el. Tînărul murise. Din buzunar îi cădeau niște fise pe trotuar. Cling. Clang.

Un copil a văzut fisele și le-a ridicat. A fugit bucuros pînă la primul automat și, înainte să le dea drumul pe făgașul aparatului, o mină l-a oprit și i le-a luat. Fantasma s-a apropiat apoi de tînăra care ardea. A aruncat-o la pămînt, a învelit-o cu o pătură și n-a lăsat-o pînă cînd din ce-a mai rămas din hainele acesteia nu mai ieșea nici măcar un firicel de fum. A trecut strada. L-a dat la o parte pe tatăl cu mîinile-i înțelestate pe aparat și s-a aplecat asupra studentului. A început să-i apese pe piept. O dată, de două ori. După cîteva minute, pieptul s-a umflat cu aer și o tuse a început să zbuie corpul întins pe asfalt. Fantasma i-a băgat apoi fisele căzute înapoi în buzunar.

Fără spectacol, s-au risipit cu toții, la fel de orbi ca ura care le măcina adineaori privirea. Fantasma a rămas, uitîndu-se în lungul străzii. Fericiti sînt doar acei ce țin în mîinile lor destinele altora și nu le frîng, le-nconunează.

Cătălin HOPULELE

După 94 de ani

Studentii basarabeni, mărșăluind spre Piața Unirii

Alba Iulia și-a chemat fiii rătăcitori

● mirele Ponta o însoțește pe mireasa „Cianura” ● liderii asociațiilor studentești organizează un tricolor uman, după care toți tinerii se prind într-o horă

În fiecare an, studenții basarabeni din Asociația Tinerilor Români din Afara Granițelor (de data aceasta cu ajutorul Consiliului Județean Iași, care a asigurat transportul)

fac un drum de 20 de ore dus – întors pentru a lua parte la manifestațiile de 1 Decembrie de la Alba Iulia. Ei rîd, se bucură, cîntă și strigă lozinci de unire, iar la

final încing o horă cît toată piața. Trist este că se adună în număr mult mai mare decît studenții români, care parcă au uitat de Ziua Națională.

Albastru, galben și roșu

● prin vocea solemnă care răsună în piață se aude „bucurați-vă prieteni, de prieteni și de frați!”

„Așteptăm Clujul”, se aude printre grupurile de basarabeni strînse grămadă pentru a face o poză de grup. **Iașul, Bucureștiul, Suceava, Galațiul, Constanta, Ploieștiul, Craiova, Bacăul, Sibiul, Timișoara și Brașovul** se află la cîțiva pași distanță, adunați într-o parcare din **Alba Iulia**. **Clujul** coboară din autocar și orașele se amestecă într-o coloană colorată în trei culori: albastru, galben și roșu.

Printre ploaia care cerne ușor peste capurile studenților, străbate „FAB România!”, care îi scoate pe la balcoane și geamuri pe oamenii ascunși în casele lor de umezeala primei zile de iarnă. Un student care dirijează spiritul marșului îi strigă unei doamne ce a deschis și fereastra ca să ne salute „să ne așteptați cu plăcinte, noi venim, noi toți!”

iar femeia cu un zîmbet cald pe buze clatină pozitiv din cap. La **Alba Carolina** ne apropiem de statuia lui **Mihai Viteazul** cu „Trăiască, Trăiască, Trăiască și-nflorească, Moldova, Ardealul și Tara Românească!”. Oficialitățile ne aplaudă, iar acolo alți studenți ne întîmpină cu steaguri pe care e scris cu alb pe negru „Basarabia e pămînt românesc”, strigînd într-o voce unică „România, nu uita, Basarabia e a ta!”.

De-ale românilor

Un bunel înalt, cu mustață deasă și o pălărie neagră cu poale lungi de care e legată o fundiță în albastru, galben și roșu, împreună cu nepotul său de vreo cinci ani, își schimbă locul din cinci în cinci minute. „Treci mai în față, ești co-

pil, o să te lase”, zice bărbatul împingînd băiatul printre figurile negre care nu-i lăsau să vadă decît peretele de spinări format de-a lungul zonei îngrădite. Un alt micuț, cam de aceeași vîrstă, nu se lasă mișcat din loc. „Anul acesta n-au mașini, las’ că mergem acum la parada de cavalerie”, îi zice mama copilului în timp ce acesta strînge în mînuța sa o mașinuță de culoare kaki cu lacrimi rotunde rostogolindu-i-se pe obraz. Prin mulțimea de asociații, astăzi, studenții basarabeni care au fost împrăștiati prin toate colturile **României** fac noduri de legătură. Sînt ca niște băsmălute, albe și îngrijite, recent brodate de mîna părinților care țeș batista care acoperă întreaga națiune. De la un nod la altul trec povestirile dozate cu impresii, birfele

sau caută încercările de a găsi cunoștințe comune. Iar prin vocea solemnă care răsună în piață se aude „bucurați-vă prieteni, de prieteni și de frați!”, cîntat pe ritmuri bătute de palme.

În fața **Muzeului Unirii**, într-un culoar format din două cladiri, se ascund de vînt tineri cu o pancartă pe care scrie „Aurul Apusenilor nu e al Cotrocenilor”. Aceștia nu strigă versurile, dar le cîntă, pe un ritm *hippie* de tobă africană „lăsați aurul în muniți, că șade bine-așa, să ne asculte România și să salvăm Roșia”. Printre ei sînt și tineri care si-au tras pe față măști de gaze, sau mășcărici comici și o pereche, un mire și o mireasă. Mirele are și el o mască aurie pe față și o panglică la piept pe care scrie **Ponta**, iar mireasa cu un machiaj morbid și cu inscripta „Cianura” pe piept, se ține de mîna consorțului său. Un bărbat de vîrstă medie, trecînd pe lîngă aceștia, nu-și poate stăpîni indignarea și, apropiindu-se

cu avînt de unul a cărui voce era răgușit difuzată prin megafon, îi zice „e ziua națională și voi protestați?” „Sînt cetățean activ, am voie, sînt patriot activ”, îi răspunde acesta cu același glas prăbușit. Însă nu s-a ajuns la bătaie, pentru că jandarmii imediat s-au aranjat ca o barieră între cei doi.

Prin **Cetatea Alba Carolina**, un grup de școlari cu mai multe învățătoare se plimbă pe podurile cetății primind și cite o doză de mărturie istorice de la profesoarea „ghid”. Gesticulînd și vorbind emotiv, aceasta le spune celor mici că „Marea Unirea a avut loc aici în 1912...”, „1918, doamnă!”, îi strigă un bărbat cărunt la cap, care trecea pe lîngă elevi, îndreptîndu-și privirea disprețuitoare spre obrazul femeii pe care erau pictate trei linii: albastră, galbenă și roșie.

Daniela VORTOLOMEI

Drapelul cu amintiri

● la fel ca în melodie, au plecat să facă dreptate

1 Decembrie e la fel ca prezentul românilor, mohorît. Nu pot să nu remarc un soi de moleșală în atmosfera de pe străzile din Alba Iulia. Dacă n-ar fi cei aproape 500 de studenți basarabeni care s-au adunat prin toate centrele universitare ale țării, cred că orașul mi-ar fi părut pe drept trist în această zi.

„De mic copil ai urît minciuna, altfel nici nu se poate, așa îți era firea”, cîntă **Adrian** și **Victor** din chitară și voce. Sîntem 44 de tineri în autocarul **Teatrului „Luceafărul” din Iași** și am plecat de cîteva ore spre **Alba**. „Cu drapelul românesc ai ieșit să faci dreptate”, continuă cei doi, acompaniați de mai bine de jumătate dintre cei din mașină. S-a așezat fiecare cum poate, cît mai aproape de mijloc, și fredonează mai încet sau mai tare versurile piesei „Drapelul românesc”. La fel ca în melodie, au plecat și ei să facă dreptate, să arate că cei de peste **Prut** nu și-au uitat țara mamă.

„Anul ăsta e slab tare. În alți ani se întîmplau mai multe chestii, dar acum nu prea s-au mai implicat autoritățile”, îmi spune un tip din parcul din fața Cetății. Are un stand unde vinde mici și „vin cald”, adică vin fierț, alb.

O studentă basarabeană ne împarte fiecăruia panglici cu tricolorul pe care să ni le legăm la mîna stîngă, că-i mai aproape de inimă. Coborîm în parcare de lîngă stadion, unde ne întîlnim cu alți studenți basarabeni din toată țara. Aproape fiecare are cite

un drapel la el. Unii îl țin pe cap sau înfășurat în jurul corpului, alții îl flutură în vînt în timp ce cîțiva și l-au pictat pe față. Marșul spre piața unde urmează să aibă loc festivitățile e acompaniat de strigăte de bucurie și cîntece patriotice.

Moldovenii sînt mai români decît românii. Se strîng aici în fiecare an, mulți venind de la distanțe de peste 400 de kilometri, cu doar cîteva ore de somn chinuite în autocar, doar ca să sărbătorească Unirea Mare și să joace o horă pe cimentul ud al Pieței Toboșarului.

După ce se termină festivitățile, deși sînt obosiți și nemîncăți, liderii asociațiilor studentești se gîndesc să facă un flash mob în cetate și să formeze un tricolor viu, din cîteva sute de oameni; după care se amestecă și se prind într-o horă cît piața, învîrtindu-se, cîntînd și cerînd unirea **Republicii Moldova** cu **România**. Cînd intră și **Sergiu** în joc, fluturînd un drapel mare, strigătele de bucurie se întetesc.

Cei mai mulți dorm. **Oleg** vine la mine și mă roagă să-i scriu cu pixul pe drapel o impresie sau un gînd și să mă semnez. A făcut asta tot drumul, a cules pe tricolor impresii de la studenții care-au plecat cu el din **Iași** spre **Alba**. Îi scriu că mi-ar plăcea să mai bem, pentru că la ei pînă și activitatea asta banală strigă a unire, cu un singur pahar care merge din mînă în mînă, de la om la om.

Ioan STOLERU

Cetatea Albă a lui Gyula, în trei culori

● de la balconul unei case de-un galben ocru, o femeie salută grupul, urîndu-le „Să aveți noroc, copii!”

În cea dintîi zi de decembrie, în **Alba Iulia** cerul a coborît pe pămînt, lăsîndu-și apăsarea pe umerii cenușii ai munților. Dinspre strada **Stefan cel Mare**, pe **Calea Motilor**, cotînd pe strada **Aurel Vlaicu**, tricolorul este purtat în mîinile a zeci de tineri care cîntă unirea **României**.

De la balconul unei case de-un galben ocru, o femeie salută grupul, urîndu-le

Cu tricolorul la gît

du-le „Să aveți noroc, copii!”. Cu o panglică albă pe care este scrisă cu litere negre semnătura studenților basarabeni, aceștia exclamă imnurile unirii. „România, nu uita, Basarabia-i a ta!”, se aude în apropiere de cetatea **Alba Carolina**, în cadențe deopotrivă ascuțite și grave. „Ei, cum să chiuie fetele?”, se distinge printre vocile băieților.

Prin spatele **Muzeului Unirii**, pe lîngă **Catedrala Sfîntului Mihail**, pașii apăsați ai tinerilor lovesc pavajul din piatră cubică. Înspre statuia lui **Mihai Viteazul**, un culoar delimitat prin grilaje albastre desparte fanfara militară de mulțimea adunată în parcul **Custozza**. „Îl vezi pe cel din mijloc, mai blonduț? Ăla-i primarul”, atenționează o femeie cu un aparat de fotografiat în mînă pe cineva de lîngă ea. De pe iarbă, trei bătrîne urmăresc grupul de tineri cu panglici legate de braț, una dintre ele trăgînd mîna unui băiat pentru a citi inscripția cu majuscule negre. „Voi sînteti studenți sau elevi?”, cere aceasta lămuriri, privindu-i ca și cum ar urma să audă o taină. Mai departe, un alt grup se face remarcat prin steaguri mari albe pe care se distinge pe trei rînduri „Basarabia e România”, în timp ce pe drapelul altora e scris „Unire”. Clopotele din turla **Catedralei Reîntregirii** își

trimit ecoul odată cu uralele mulțimii care, după anunțarea depunerii de coroane din partea primăriei **Chișinău**, izbucnește în aplauze, exclamînd „același sînge, aceeași țară!”.

Printre chiote de unire, bătăile unei tobe acompaniază vocile tinerilor care cîntă pentru **Roșia Montană**, cerînd ca aurul să rămînă în muniți. „E scris Roșia, nu Rusia”, lămurește un copil pe un altul, îmbrăcați în haine populare. În mulțime, doi tineri discută istoria **României** de după 1918. „Monarhia trebuia să vină în '89, la Revoluție. Regele a fost forțat să plece, dar avea popularitate, nu știi că atunci cînd a venit el prin '90 sau '92 au ieșit în stradă un milion de oameni să îl întîmpine? I-a picat fața lui Iliescu, murea, că pe atunci el era șefu' statului și nu venea atîta lume să îl aclame pe el”. După parada călăreților cu peruci **Ludovic** acompaniați de cavaleri cu baionete, mulțimea se risipește pe aleile din jurul fortificațiilor. În urma lor, două femei rememorează defilarea. „Ce frumoși sînt caii. Uite și o femeie printre călăreți! Ne luăm după ei?”.

Cătălina DOBROVICEANU

Cînd Charles King s-a retras de la conducerea catedrele Rațiu, destinate studiilor românești la Universitatea americană Georgetown, locul acestuia a fost luat de Dennis Deletant. A fost profesor emerit la școala de Studii Slave și Est-Europene („School of Slavonic and East European Studies”) de la Universitatea din Londra (London University College), unde, pînă în 2010, a predat limba și cultura română. Între 2003 și 2010 a fost, de asemenea, profesor la Universitatea din Amsterdam. În țara noastră a intrat pentru prima dată în 1965, la 18 ani, cînd a urmat cursurile școlii de vară de la Sinaia, derulate sub egida Universității din București. În 1969 se întoarce prin intermediul unei burse postuniversitare acordate de Consiliul Britanic (British Council) și continuă să viziteze țara pînă în 1988. Primește statutul de „persona non grata”, ca urmare a publicării în revista Times a unui articol critic despre situația românilor sub comunism. La Revoluție, a transmis din București alături de echipa BBC. În 1990 a fost invitat să facă parte din comitetul consultativ al „Know-how Fund” al Guvernului Britanic, pentru expertiza sa în problemele est-europene. După cinci ani, este distins cu Ordinul Imperiului Britanic (Order of the British Empire). Încerc să-mi dau seama cum s-a format omul acesta, care și-a petrecut ieșirea din adolescență în România Comunistă, curtat de oamenii regimului, ca și de victimele acestuia. Cum și-a înțeles cariera de nișă, omul în care mulți au văzut un potențial salvator, ori un potențial instrument. Cu o modestie emanată prin întreg corpul, de la privire la felul în care-și ține uneori palmele, împreunate între genunchi asemeni unui școlar, Dennis Deletant pare exponentul dascălului: a simțit că dacă prin mîini i-ar fi trecut anumite cărți, ar fi pătruns în lume cu mai puțină naivitate.

OPINIA VECHĂ: În '65 a fost prima dumneavoastră ieșire din țară?

DENNIS DELETANT: Mai fusesem înainte și-n Italia, cu un grup școlar de la liceu și călătorisem, tot așa, și-n Franța. Dar mulți tineri din Occident făceau asta: călătoreau foarte mult. Aveau voie să plece și să descopere lumea. Nu era nimic anormal. Nu-mi era frică, fiindcă aveam deja 18 ani cînd am ajuns în România. În plus, nu eram singur. La școala aceea de vară, erau parcă zece oameni din Marea Britanie, iar grupul internațional de la Sinaia ajungea la peste 100 de persoane. Am simțit un pic ideea de ghetou, dar nu ne-a deranjat, fiindcă eram foarte mulți. Acasă cred am dat o singură dată telefon. Părinții nu și-au făcut griji, știindu-mă în cadrul unei convenții culturale. Asta însemna că și în cazul în care, Doamne ferește, s-ar fi întîmplat ceva, era informată imediat ambasada noastră.

O.V.: Ați ales să învățați o limbă necunoscută în circuitul internațional. Știați că veți deveni o „rara avis”?

D.D.: La început eram doar curios. România era o țară exotică și comunistă. Voiam să văd care e viața de-aici și să învăț limba. Unde s-o învăț în altă parte? În afară nu prea erau școli sau facultăți care să ofere cursuri de română. Numai în Statele Unite mi se pare că existau două universități care propuneau și astfel de studii.

O.V.: Deci era clar că după ce veți fi învățat limba română veți ajunge să fiți o raritate de om.

D.D.: Sigur! Doar că nu mă gîndeam la o carieră didactică, pe atunci. În mintea mea exista ideea că poate voi intra în diplomatie după ce voi absolvi.

Eram un fel de punct de sprijin pentru românii din Londra

O.V.: Odată cu repetarea vizitelor în această țară, ați devenit din ce în ce mai cunoscut. Ați simțit că lumea vă privește ca pe-un soi de „salvator”?

D.D.: Da, da... Deseori mi se cerea o favoare de un fel sau altul. Mai ales mi se cerea să intru în contact cu cîte ceva din Occident sau să înlesnesc invitațiile din partea Consiliului Britanic, să înlesnesc o vizită în Anglia sau în Franța. Dar în cele mai multe cazuri, eu fiind încă mic, nu prea aveam autoritatea de-a face multe lucruri. Degeaba scriam eu către Consiliul Britanic că am înțeles un scriitor. Aveam 23 de ani cînd am fost numit la facultate. N-am reușit să aduc pe nimeni în zilele alea în Anglia. Să nu uitați că și persoanele din România trebuia, la rîndul lor, să capete viză pentru a pleca în Occident, ceea ce nu se întîmpla.

O.V.: Vă simțeați puternic, văzînd că oamenii vă tot curtează?

D.D.: În cursul anilor, firește că am format, prin dialogurile pe care le-am avut, mai multe prietenii. Atunci cînd veneam în mijlocul anilor '70 deja o cunoșteam, de exemplu, pe doamna Ana Blandiana. Pe Mircea Dinescu l-am cunoscut în '83. Pe Augustin Buzura, la începutul anilor '80... Veneam, stăteam de vorbă, mai ajutam să organizez diferite evenimente culturale. Atunci, la sfîrșitul anilor '70 chiar am putut lansa invitații să vină oameni cu bursă de la Consiliul Britanic. Mă ocupam de ei, cînd ajungeau la Londra. Nu tot timpul, fiindcă aveam și ei pretenții lor, așa că-i lăsam liberi, dar programul lor era stabilit de Consiliul Britanic. Eu eram așa, un fel de punct de

Să întorc spatele României

„Ce e enervant la mine, e că sînt așa de corect”

sprijin pentru ei. Dacă, de exemplu, n-aveam program într-o seară, eu mă întâlneam cu ei, îi duceam la teatru... Pentru că, de obicei, acești vizitatori români nu știau foarte bine cum e lumea occidentală, eu încercam să mai înlesnesc niște contacte. Deseori, în week-end, îi luam cu mașina pe cei care plecau de la Consiliul Britanic și-i plimbam să le arăt anumite obiective turistice, ori îi duceam pe la vreo circiumă londoneză.

O.V.: În România vă simțeați flatat de faptul că erați afit de căutat?

D.D.: Sigur! Mă simțeam flatat, dar mă căuta cam prea multă lume. Asta era problema. Eram singurul cadru didactic după '78, cînd profesorul meu a ieșit la pensie, care se mai ocupa de predarea culturii române în Anglia. Era normal ca lumea să știe de noi. De asta, cînd veneam în România sub egida Consiliului Britanic, în primul rînd urmaam un program făcut de atașatul meu cultural, dar aveam și-un program făcut de mine însumi, că dădeam telefoane și mă vedeam cu prietenii și cu rudele mele. Îmi doream să vorbesc cu socrii mei, mai ales, fiindcă ei îmi povesteau despre regimul de detenție politică, despre care nu cunoșteam mai nimic. În nici o carte de istorie în limba engleză, în epoca aceea, nu se vorbea despre deținuți politici. M-au șocat informațiile pe care le-am aflat. La noi pătrunsese un fel de propagandă cum că toți deținuții politici erau legionari. Erai oarecum programat să crezi că dacă cineva a făcut închiisoare politică, trebuie să fi fost legionar. Abia după ce am cunoscut pe unii membri ai familiei soției, care fuseseră de dreapta înainte de război, mi-am dat seama de amploarea fenomenului legionar.

Am acceptat că mulți apropiați de-ai mei au această slăbiciune, de-a fi mai puțin de încredere

O.V.: Citind relatările dumneavoastră, se vede că polițiștilor le era jenă, ofițerilor care vă aveau sub supraveghere le era jenă, celor care ar fi trebuit să vă percheziționeze le era jenă, spunîndu-vă să declarați singur ce-aveți prin bagaje. Sfiala lor nu vă dădea un sentiment de putere?

D.D.: Da, a fost un fel de bun simț. Acum, sigur, nu aveau această atitudine față de toată lumea. Mi-am dat seama re-

pede că românii se purtau altfel cu mine, decît o făceau cu concetățenii lor. Într-un fel, mă simțeam cam prost. Nimeni n-a țipat la mine, dar deseori am fost alături de un prieten la care s-a tipat, cînd cel care-a ridicat vocea nu și-a dat seama că nu sînt român.

O.V.: Cum ați învățat discreția?

D.D.: Chiar de la familie și de la prietenii mei, observînd cum se poartă ei în public sau cu alții. Sigur, relațiile, în unele cazuri, mi s-au parut dificile. Pentru că există o mentalitate conflictuală a românilor, ceea ce era o noutate pentru mine. În plus, deși nu vreau să exagerez, dar m-a șocat, cum să spun, abundența și intensitatea bîrfelor. M-a șocat că mulți nu erau persoane de încredere, cum s-ar zice. Adică mulți nu erau deloc consecvenți în prietenii, în ceea ce afirmau...

O.V.: Cum vă măsurați încrederea pe care v-o puneți în oameni despre care știți că pot avea mai multe fețe?

D.D.: ...M-am obișnuit cu asta. Am acceptat că nu toți, dar mulți dintre apropiații mei au această slăbiciune, de-a fi persoane mai puțin de încredere. Adică, nu erau persoane de încredere în general, nu doar cu mine, așa că nu iau personal faptul că am fost și eu turnat la Securitate, după cum arată dosarul meu. M-am simțit dezamăgit, da! Asta a impus o discreție în comportamentul meu, dar nu m-a împiedicat să-i ajut pe unii dintre ei. Cam știam mereu cine sînt informatorii responsabili cu activitățile mele.

Dacă m-aș fi erijat ca un fel de arbitru, aș fi rămas fără prieteni

O.V.: Cum v-ați dat seama?

D.D.: În primul rînd, cînd eram doctorand, în '69, doi dintre ei aveau voie să vină cu mine la ambasada americană, cînd sîmbătă seara eram invitat la un film. Partea română nu permitea cetățenilor ei să vină la aceste vizionări. Americanii îi lăsaus, dar nu veneau decît oameni „aleși”. Atunci mi-am dat seama că unii dintre ei aveau anumite sarcini. Dar am rămas mult timp în legătură cu aceste persoane. Sigur că nu-mi plăcea faptul că nu sînt sinceri cu mine, dar m-am obișnuit cu ideea asta.

O.V.: I-ați confruntat vreodată?

D.D.: Nu, nu! Pentru că n-aveam dovezi!

O.V.: Într-o discuție amicală, că să le dați ocazia să limpezească apele.

D.D.: Nu, n-am ridicat problema! Mă gîndeam că poate sînt șantajati sau că ei, ori părinții lor au un trecut dubios și asta-i face vulnerabili. De exemplu, una dintre acele persoane era sas. Mă gîndeam că poate tatăl lui a avut un trecut dubios din punctul de vedere al regimului. Dar asta nu mi-a creat probleme personale niciodată. Apoi, nu uitați că eu nu sînt român, așa că n-am suferit niciodată așa cum au suferit unii de-aici. De asta nu pot să judec aspru pe acești oameni care, dintr-un motiv sau altul, au ales să colaboreze cu regimul. Deseori mă gîndeam ce aș fi făcut eu în situația persoanei respective. Dacă voiam să plec din țară, așa cum voia prietenul meu sas – care a și primit, pînă la urmă, viza să plece în Germania Federală, datorită serviciilor aduse, bănuiesc eu –, cum aș fi reacționat? Nu m-am erijat niciodată într-n fel de arbitru.

O.V.: De ce nu?

D.D.: Dacă faci asta, rămîi aproape fără prieteni. Adică toți, într-un fel, făceau concesii. Poate nu toți. Dar mulți trebuiau să facă concesii regimului, într-un fel sau altul. Eu n-aveam pretenția să spun: „nu mai sînt prietenul tău pentru că faci așa sau pe dincolo”. Scopul meu era să rămîn cu prietenii mei și, în același timp, să dezvolt studiile despre România în Occident, dacă puteam.

Nu-mi făceam probleme c-aș fi înșelat fiindcă amicii mei bîrfeau des

O.V.: Asta vă doreți de la viața dumneavoastră?

D.D.:... Da. Dar și colegii mei de la Londra, de la celelalte catedre dedicate studiilor asupra unor țări puțin cunoscute, aveau aceeași idee. Că trebuie să facem ca aceste culturi să fie mai bine cunoscute, ca istoria și trecutul lor să fie înțelese cu toate paradoxurile, în Occident. Pentru că Statele Unite, Franța ori Anglia au o istorie liniară. Evoluția lor nu e determinată de poziția lor geo-politică. Generalizez, desigur, dar aceste state și-au păstrat o autonomie teritorială de-a lungul secolelor. În cazul Poloniei, al României, al Ungariei – pînă la un anumit punct –, nu s-a păstrat această autonomie. Cred că e important să se cunoască ce-a însemnat asta pentru cetățeanul de rînd. Dacă te-ai născut în Bucovina de Nord în 1917, erai cetățean austro-ungar, sau austriac, depinde de zonă. După 1918 erai cetățean român. După '40, cetățean sovietic. După '41, iarăși român. După '44, iarăși sovietic. În primul rînd trebuie să te lupți cu o altă limbă, dacă nu ești trilingv. Apoi, trebuie să te obișnuiești cu alte legi, cu alte opțiuni în viața ta. Ce faci dacă vrei să studiezi Dreptul? Cred că simțeam cumva... Eram ambasadorul culturii române și-al istoriei țării acesteia, în Occident. Cu toții ne asumam acest rol. Nu doar pe terenul învățămîntului, dar și pe cel diplomatic. Nu numai eu, dar colegul meu de la Maghiară sau cel de la Sîrbă, făceau la fel. Organizam sau ajutam Consiliul Britanic să pună la punct expoziții de artă, puneri în scenă ale unei piese de teatru, sau expoziții de carte. În felul acesta ne spoream și cunoștințele, dar și numărul prietenilor din cultura pe care o cercetam.

O.V.: Pe parcursul sederilor dumneavoastră aici, printre oameni pe care spuneți că-i știți a fi relativ duplicitari, vă era teamă c-ați putea fi convinși de neadevăruri?

D.D.: Nu. Pentru că foarte mulți dintre

ei ar însemna să-mi întorc spatele mie însumi

● interviu cu istoricul și politologul Dennis Diletant

amicii mei birfeau, n-am fost indus în eroare niciodată. Deseori, prietenii mei, poate din motive personale sau pentru că erau pur și simplu pizmași, dacă auzeau că vine la mine scriitorul cutare, îmi ziceau: „trebuie să fii atent. Vezi că a făcut așa și pe dincolo!” Așa auzeam despre fiecare dintre ei și îmi rotunjeam ideile despre dînșii.

Cel mai greu, pentru un străin e să nu fie asociat politic

O.V.: Ați susținut evident, demersul coordonat de Vladimir Tismăneanu...

D.D.: Acest raport care a apărut sub îndrumarea lui Vladimir este, după părerea mea, excelent, prin contribuțiile unor cercetători proeminenți, după mine, oameni care cunosc materia și au folosit surse primare, dar și secundare.

O.V.: Cum ați reactionat când cinci asociații ale foștilor deținuți politici au declarat că raportul de condamnare a comunismului conține informații false?

D.D.: Pentru cineva care vrea să-și facă o părere despre ce a însemnat comunismul în România, eu zic că acest raport e cea mai bună sursă. Cred că acest conflict între autorii raportului și asociațiile foștilor deținuți politici, în rîndul cărora am prieteni, ține de aceeași mentalitate conflictuală. Nu poți într-o singură carte, într-un singur volum, să acoperi toate aspectele trecutului comunist. Încerc să păstrez o viziune echilibrată. Asta e cel mai greu pentru unul din afară: să rămînă neimplicat politic. Deseori, în conflictele care se produc, este un covîrșitor element politic. De aceea, și pentru mine, și pen-

tru colegii mei americani sau francezi, este foarte greu să nu fim asociați cu o anumită linie politică. Am prieteni și din rîndul PSD-ului, și din rîndul partidului liberal. Nu las aceste opțiuni ale prietenilor mei să-mi influențeze relația cu dînșii. Într-un fel, am avantajul că în felul acesta, pot corobora mai multe perspective politice și-mi pot face o imagine de ansamblu asupra realității.

O.V.: Deci nu sînteți prins între ciocan și nicovală?

D.D.: Ba da! Deseori! Dar încerc să mă mențin pe o linie de plutire, iar prietenii mei înțeleg asta. Chiar acum vreo doi ani, un prieten mi-a zis că ceea ce e enervant la mine, e că sînt așa de corect.

Mereu, cînd veneam, aduceam cărți

O.V.: Fiindcă spuneți că v-ați asumat această „misiune”, de-a fi ambasadorul culturii românești în Occident, ca profesor, ați format discipoli?

D.D.: Sînt cîțiva dintre studenții mei care au ajuns, la rîndul lor, profesori. Dar nu sînt mulți. Majoritatea au intrat fie în afaceri, fie în diplomatie. Puțini au intrat în învățămînt, de fapt. Sigur, eu sînt acolo ca să-i fac să înțeleagă că nu trăim nici unul din noi, rupti de trecut. Dacă nu cunoști trecutul, e ca și cum ai fi un copil naiv toată viața.

O.V.: În ce situații nedorite v-a adus naivitatea?

D.D.: Mi-a adus șocul din '82, cînd am vizitat Republica Moldovenească. Deși mă așteptam la un anumit mod de viață, nu mi-am dat seama cît de mult regimul sovietic supraveghea populația din Chișinău. Nu exista o literatură în limba

engleză sau franceză care să mă ajute să înțeleg ce însemna să trăiești acolo. A fost un șoc pentru mine. Nu aveai voie, de exemplu, să părăsești Chișinăul fără aprobarea miliției.

O.V.: Ce-ați fi făcut altfel, dacă n-ați fi suferit de orbul naivității?

D.D.: Aș fi venit cu mult mai multă literatură științifică în engleză. Aș fi adus cărți de istorie. Eu am venit numai cu cîteva reviste. Asta făceam cînd vizitam des România. Prietenii îmi cereau mereu cărți. Uneori ajutam Consiliul Britanic, fiindcă avea un program de într-ajutorare academică și era mai greu să apeleze la vizitatorii săi oficiali. De aceea, eu ceream, de exemplu, anumite cinci volume, ei le cumpărau, iar eu le aduceam aici. Dar și pe cont propriu mai cumpăram cărți ca să le aduc aici. Mulți dintre profesorii din Marea Britanie, dar și din Statele Unite, făceau la fel. Cu toții voiam să ne ajutăm prietenii, aducîndu-le literatură de specialitate. Mereu, cînd veneam în România, aduceam cărți.

Erau alții care se pronunțau împotriva regimului. Bravo lor!

O.V.: Articolul acela publicat în Times, în '88, l-ați scris după mai bine de 20 de ani de cînd ați intrat prima dată în România. Vă era frică să vă exprimați mai devreme?

D.D.: Atunci am simțit că lucrurile acelea trebuie să fie scrise. Una e să vorbești la radio, alta e să rămînă pe hîrtie. Dacă nu l-aș fi scris, mi-aș fi spus: „păi degeaba ai fost de atîtea ori acolo! Ce faci? Bine, ca să vezi cu ochii tăi. Dar tre-

„Socrul meu nu avea rețineri, o caracteriza pe Elena Ceaușescu la telefon ca fiind rea, proastă și ambițioasă”

buie s-o și comunici”. În timpul vizitei la Cluj, în '88, am luat o masă împreună cu mai mulți scriitori. Era acolo și Alexandru Paleologu. Ei m-au rugat să comunic Occidentului ce-am văzut.

O.V.: Pînă atunci nu v-ați pus problema să faceți asta?

D.D.: Ba da, desigur, dar n-am făcut-o. Mi-am zis că totuși e important să pot continua să mă informez la fața locului, ca să pot participa la emisiunile acelea BBC, unde eram invitat. Fiindcă presa occidentală era, totuși, puternic imprima-tă de propagandă comunistă.

O.V.: Adică vă era frică să nu vi se oprească accesul în țară?

D.D.: Nu era numai asta. Mă gîndeam și la socrii mei, care se aflau încă la București. Socrul n-avea deloc rețineri cînd vorbea cu mine, la telefon. O caracteriza pe Elena Ceaușescu ca fiind rea, proastă și ambițioasă. Soacra mea era mai fricoasă, fiindcă voia să-și vadă nepoții. Nu mi-au cerut să-i menajez, dar nu puteam să nu mă gîndesc la ei și asta, sigur, mă împiedica într-un fel. Acum, bine, erau alții care se pronunțau împotriva regimului. Bravo lor! Pentru mine era important să pot continua să vorbesc în mod direct cu prietenii mei, să știu direct de la surse ce se întîmplă.

O.V.: În mod oficial, decizia prin care-ați devenit persona non grata s-a luat abia la începutul lui '89. De ce a trecut atîta timp pînă ce s-a decis asta?

D.D.: Cred că au fost unii care au zis: „poate că nu-i rău ca această critică s-o facă o persoană avizată”. Vedeți, chiar în dosarul meu, un ofiter scrie: „am primit aviz din partea unei alte direcții sugestia de-a refuza viza cetățeanului...” Deci a primit un aviz, n-a fost o decizie luată la nivelul direcției care se ocupa de mine. Unii oameni mă apreciau. Nu voiau să mă dea la o parte.

Domnul Măguranu a spus un lucru foarte subtil: am încredere tocmai pentru că sînteți britanic

O.V.: Spuneți că la o parte din conținutul arhivelor Securității ați ajuns după ce, ca membru al unei comisii de transfer know-how a Ministerului Britanic de Externe, i-ați înmînat lui Virgil Măgureanu niște materiale pe care acesta le solicitase în '93, din partea Ministerului de Interne. V-a uimit prietenia acestuia cînd v-a propus să vă ajute în demersul de-a vă consulta dosarul?

D.D.: Cînd ne-am despărțit, după ce i-am dat acele materiale de legislație, el mi-a zis: „vă pot ajuta cu ceva?” Eu i-am propus șase teme pe care aș fi vrut să le consult, iar el mi-a cerut să-l sun după două luni. După două luni l-am sunat și așa s-a întîmplat.

O.V.: V-ați simțit răsfățat de oamenii influenți din România?

D.D.: Da, da! Exemplul cu domnul Măgureanu este grăitor în acest sens. De asta am și vrut să vorbesc despre contextul în care am avut acces la arhivele Securității. Ar fi putut naște foarte multe suspiciuni. De altfel, la a doua întrevedere cu domnul Măgureanu, acesta a și spus un lucru foarte subtil pentru mine. Eu i-am zis: „de ce îmi dați mie permisiunea să văd aceste documente?” Iar el, subtil, mi-a răspuns: „tocmai pentru că sînteți britanic. Am încredere în dumneavoastră”.

O.V.: Ați fost pus la zid că îi susțineți pe Marius Oprea ori pe Vladimir Tismăneanu...

D.D.: Desigur, dar asta vine la pachet cu România. E un bagaj aferent.

O.V.: Și n-ați vrut să vă spălați pe mîini de el?

D.D.: Sigur că mă enervez. Dar mă enervez tocmai pentru că nu sînt atît de implicat public cum este Vladimir, pe care-l cunosc bineșor. Eu sînt retras de felul meu, nu caut publicitatea și nu-mi place să ies în prim-plan. Totuși, nu mă pot supăra prea tare, fiindcă dacă aș întoarce spatele României, ar însemna să-mi întorc spatele mie însumi, întregii mele cariere.

O.V.: Ca tînăr care și-a petrecut trecerea spre maturitate vizitînd România comunistă, v-ați descoperit aici pe dumneavoastră înșivă. Ce-ați învățat aici despre propria persoană?

D.D.: Că faci o mare greșală dacă bagi pe toți în aceeași oală. Generalizarea e o mare greșală. Fiindcă am o fire retrasă, devin suspicios cînd văd că o persoană e prea insistentă și vrea să-i lansez o invitație sau să intervin pe lîngă cineva.

O.V.: Ați simțit că oamenii vor să vă folosească.

D.D.: Da, da! Dar stau de vorbă cu oamenii aceștia și a doua oară, tocmai fiindcă încerc să fiu consistent cu mine însumi, să rămîn fidel principiului că nu trebuie să judeci la prima vedere. Deseori, vă spun, am simțit că am judecat greșit, pripindu-mă cu bănuielele.

Oana OLARIU

Formarea legendelor și portretul robot al spionului

Cînd citești despre viața lui Dennis Deletant, îți apar sub ochi, ca două flancuri distincte, o presă care-și arogă demnitatea unui act jurnalistic dozat și echilibrat în practică și scriitură, alături de-o presă care-și arogă, la rîndul său, demnitatea unui scop jurnalistic, care-i scuză mijloacele și scriitura. Cei din prima tabără par vînduți, moi, ori naivi celor din tabăra din urmă. Aceștia, la rîndul lor, par a fi paranoici și scandalosi, celor dintîi. În cronicile primilor, Dennis Deletant poartă imaginea unui reputat istoric și politolog britanic, specializat în evoluția neamului nostru.

Portretul

Citind cronicile celor din urmă, însă, îl vezi pe Dennis Deletant purtînd striele unei legende. De spion. Citind și alte cronici de așa-zisă dare în vileag a spionajului, poți observa modelul pe care aceștia încearcă să-l valideze. Un agent infiltrat s-ar mula pe următorul prototip: omul își petrece tinerețea în România comunistă sub apanajul derulării unor studii de istorie ori literatură ca să-și legitimizeze înțîlnirile cu oamenii elitelor, acceptați și, deopotrivă, neacceptați de regim. Se află mereu în anturajul celor puternici. Este cuminte și nu face vîlvă în afară. Conform stereotipului, după Revoluție, este sprijinit să activeze în diferite fundații finanțate din

străinătate și comunică fluid cu diferiți ofițeri de informație. Pe acest pat al lui Procust a fost așezat istoricul american Larry Watts, precum și un alt istoric american, Kurt Treptov.

Scheletul legendei

Profesorul Dennis Deletant, căsătorit în '72 cu Andreea Caracostea, al cărei bunic făcuse închisoare politică, a căpătat legenda unui agent, tot în baza acestui stereotip. Pînă în 1987 se apropia de diferite grupuri de scriitori, printre care și Mircea Dinescu, vizitîndu-l în '86 și pe Corneliu Coposu, care se afla la acea vreme în arest la domiciliu. N-a pierdut viza de intrare în România nici după ce vorbea mai tranșant la BBC despre viața precară a românilor. În '88 s-a înțîlnit cu Mircea Dinescu, Andrei Pleșu, Andrei Pippidi și Ștefan Augustin Doinaș, în ultima vizită de dinaintea Revoluției. Cînd s-a întors în spațiul britanic a aflat pe cale informală, atenționat de un prieten, că fusese declarat „persona non grata”. În decembrie '89, împreună cu echipa BBC, s-a aflat iarăși la București, ca să transmită Occidentului cum cade o dictatură.

În '93, Virgil Măgureanu i-a propus să-și consulte dosarul, din care-a aflat că era în atenția a trei servicii de urmărire, fiind considerat spion britanic de autoritățile comuniste. Mai tîrziu, a făcut parte

din consiliul de conducere al Institutului Român de Istorie Recentă, înființat în 2000 ca „Fundatia pentru Studiul Istoriei Recente a României”, finanțată printr-un program al Ministerului de Externe al Olandei în România, Coen Stork. În calitate de președinte al Institutului, Dennis Deletant l-a susținut pe Marius Oprea să preia funcția de director, atunci cînd Andrei Pippidi a fost suspectat, în urma unor cercetări ale CNSAS, că ar fi colaborat cu Securitatea. În 2010, Dennis Deletant și-a dat demisia din Consiliul științific al Institutul de Investigare a Crimelor Comunismului și Memoria Exilului Românesc, considerînd inadecvată politizarea instituției. Profesorul britanic a apărut deseori în presă alături de Marius Oprea sau Vladimir Tismăneanu, intrînd în malaxorul speculațiilor, alături de aceștia.

Pe urmele locomotivei

De la Iași la Tîrgu Mureș, autostrada merge pe șine

• în spatele opulenței din centru, ca-n orice metropolă, străduțele mici arată dezolant, și lumea își poartă griile în sân, apăsându-le cu bărbia de piept

Dacă Alba Iulia nu și-a găsit prea mult loc pe buzele ieșenilor nici pe 1 Decembrie, de ce ar răsună numele Tîrgului din Mureș mai des pe Copou în timpul anului? De ce s-ar vorbi din Păcurari pînă-n Bularga despre orașul aflat chiar în inima României? Dacă unul dintre planurile Guvernului nu s-ar fi rostogolit de pe masa de tratative înspre public, probabil că nici nu s-ar fi discutat vreodată. Însă acum, despre autostrada Iași – Tîrgu-Mureș auzim c-ar fi o mană cerească. Nu s-ar mai plînge lumea că timpul petrecut pe drum pînă treci de graniță e egal cu cel pe care-l faci pînă-n Italia. De aceea am propus un experiment. Pînă cînd vom putea merge cu mai mult de 130 de kilometri la oră în linie dreaptă pentru a trece frontiera spre Ungaria, am încercat să ajung pînă la Tîrgu Mureș cu trenul și înapoi în aceeași zi. Să văd ce-am rata dacă singurele opriri ar fi la benzinării pentru realimentare. Și după 1200 de kilometri și 20 de ore într-o singură zi, am realizat că autostrada aceasta ne-ar face și-un rău. Am ajunge mai repede, dar n-am vedea cît de colorați sînt oamenii care-și duc viața pe banchetele prăfuite ale trenurilor.

Cum nu există un tren direct spre **Tîrgu Mureș**, am ales varianta care circula noaptea, căci drumul durează, în funcție de legături, între 11 și 13 ore. Am riscat și am schimbat garnitura în **Războieni**, cu o diferență de doar jumătate de oră între trenuri, pentru că n-am vrut să stau priponit în mijlocul zilei trei ore în vreo altă gară. Am tras doar nădejde că acceleratul de **Timișoara** în care m-am îmbarcat aproape de ora opt seara n-o să întîrzie prea mult.

Ajuns în tren, mi-am dat seama că nu se circula după locul de pe bilet, ci în regim cușetă. În fiecare compartiment erau cîte doi oameni, întinși de-a curmezișul pe cele patru scaune ale banchetei, cu biletul lăsat pe ei, pentru controlor, să nu cumva să-i trezească. N-am cu cine schimba două vorbe pînă se porneste trenul; decît cu nașul, care, ferchezuit, dădea ture de vagon de parcă ara holurile.

„Dăți-mi buletinul vă rog!”

„Dar la ce vă trebuie?”

„Nu-mi trebuie, dar la ce controlor am, crezi că-mi pasă? Îmi arăți și actele de pe casă numai să nu mă mai cocoloșeză ăștia.”

Undeva în capătul vagonului stăteau atenți doi indivizi îmbrăcați în civil cu agende mari în mînă. Cum scandalul cu nașii învinuți de spagă încă ardea proaspăt, bărbatul rotofei cu mustață din fața mea transpira de fiecare dată cînd se uita în celălalt capăt al holului. Într-un final, aflui că nici măcar nu ajung cu el pînă la **Războieni**, unde trebuie să cobor. Se schimbă tura o dată la **Suceava** și încă o dată la **Cluj**. Așa că încerc să fur cîteva ore de somn pe sistemul cușetă, cu laptopul în brate, pantofii sub mine și geaca pe post de pernă. Nu de alta, dar pe holuri, la intervale regu-

late, pe lîngă naș, mai umblă doi indivizi cu glugile pe cap. În condițiile în care nu plouă decît afară și nici neoaiele nu merg să zică că-i deranjează lumina, îmi închipui doar că-și fac planurile de cumpărături pentru un **Black Friday** din timpul săptămîinii.

În Războieni plutește pacea

Cu ochii cînd pe hol, cînd pe geam, rup vreo două ore de somn pînă mă trezesc cu sunetul avertismentului sonor din gara din **Cluj**. Ploaia se opri de ceva timp, dar începea să se lase un strat subțire de ceață. Trenul ajunsese la timp, fără un minut de întîrziere, iar la 5 dimineață prin gară nu aleargă cîini rătați ci impiegații care trebăluiesc în toate direcțiile în jurul garniturii.

În primul compartiment al vagonului în care eram s-au urcat în **Cluj** doi pescari. Sînt pe profil camuflaj, de la echipamente, la ochelari de soare și pînă la lumina închisă din compartiment. „Mergem la Războieni, pe baltă”, îmi spune tipul masiv, de lîngă geam. „Am un amic care are un iaz acolo și ne lasă să mai venim de cîteva ori pînă la-nceputul lui decembrie, cînd trage afară tot fitofagul și tenul.” Mă-nucmet să-i întreb dacă nu-i cam tîrziu să ajungă în gară la 6 jumate și pe baltă undeva după 7, dar unul dintre ei își dă jos ochelarii de soare și mi-o taie din scurt, că „doar un pescar bun prinde pește indiferent de oră, de baltă sau de scule”. Cum încă n-am fost în stare să prind cu bîta sau praștia, mă retrag în compartimentul meu și mă zgîiesc pe geam, încercînd să văd vreun indicator de localitate.

În gară la **Războieni** am ajuns la o jumătate de oră după 6 diminea-

ța. Departe de a fi răsărit, soarele nici măcar nu avea cum să treacă prin pîcla de ceață care se așezase deasupra localității. Dacă în **Iași** te puteai risca, ajungînd spre gară încălzit, să-ți arunci geaca pe-un braț, coperta de ceață care s-a pogorît deasupra satului ține un frig care-ți sfredelește mușchii, ca un cuțit, pînă la oase.

Și sala de așteptare este plină. Aveam să aflui mai tîrziu că degeaba mă așteptam la căldură înăuntru cînd singurele lumini aprinse în tot satul sînt cele din dreptul peronului. Pe lîngă liniile de tren stau tot soiul de grupulețe care fie se îndreaptă înapoi spre **Cluj** fie așteaptă primul tren spre **Tîrgu Mureș**. Dacă în sala de așteptare erau majoritatea copii, care se pregătesc să meargă la școală, pe peron sînt tot soiul de navetiști care sar în sus ca să-și pună singele-n mișcare.

Dintre toți însă, de departe mi-a sărit în ochi un bărbat care s-a dat jos dintr-un tren internațional, staționat momentan în **Războieni**, despre care, din sonorizarea proastă din stație, n-am înțeles dacă pleacă sau vine din **Buda-pestă**. Pe umărul drept poartă ca pe-o comoară un ciine alb, lătos, nu mai mare decît o minge de bowling. Coborînd din tren, acesta își aprinde o țigară și întinde brațul drept în jos, ca o doamnă de societate engleză care se pregătește să-și servească ceaiul. Ca de pe o tram-bulină, ciinele se desprinde și se aruncă într-un sprint de 50 de metri înspre locomotivă, printre vegetația care încă mai păstrează nuanțe de verde ce se înălțase printre pietrele pavajului. Se întoarce brusc înapoi, se plimbă în ritmul bărbatului sfînga-dreapta pînă acesta își termină țigara, încolăcindu-i-se printre picioare ca un motan. Înainte să se urce în tren, bărbatul se lasă pe vine, iar ciinele, ca un leopard, se catără înapoi pe umărul acestuia și se îmbarcă împreună în vagon.

Războieniul există aproape exclusiv ca mini-nod feroviar. Cel mai productiv magazin din tot satul e cel de pe peron. Și crîșma cu cei mai mulți și fideli clienți tot acolo e. În afară de navetiști, în gară îl găsești mereu pe nea **Costică**, măturînd mereu de zor peronul, la orice oră. Nea **Costică** îi știe pe toți navetiștii și toate trenurile. Trece încet pe lîngă toți, mai cere cîte o țigară, mai strînge cîte un gunoi sau vreo scamă

Nea Costică, biroul mobil de informații

văzută doar de el de pe jos, muncește mai ceva ca un majordom. La a patra tură se oprește în dreptul meu. Îi spun din prima că nu fumez, deși după aburul care-mi iese de sub nări ai putea presupune și că sînt o locomotivă, darămite că țin o țigară între buze. Îmi explică în ce direcție e **Tîrgu Mureș**, că trenul se întoarce și face un mic ocol și mă măsoară din priviri ca pe un televizor luat la mîna a doua la care nu-ți merge telecomanda. „Ești bolnav?” mă întreabă. Mă blochez și-l privesc înfrigurat. „Pai de ce-ai vrea să mergi la Tîrgu la ora asta, pe tren, de unul singur, dacă nu mergi la spitalul de inimă?”

Încearcă să mă mai tragă de limbă și se întoarce la măturat, pînă lîngă bărbatul pe care aud că-l strigă pe numele mic, **Anton**, și care-i răspunde cu un accent italian. Rămîne să aștepte cu el trenul spre **Cluj**, nu înainte să-i ceară o țigară.

Granula n-aduce căldura

În personalul spre **Tîrgu Mureș** e și mai frig decît în gară. Durează mai bine de 15 minute și vreo trei opriri pînă ca în compartimentul în care stăteam trei persoane să se prindă puțin abur la colțul geamului și să ne decongelăm. Abia atunci risc să deschid laptopul. Ascuns în spatele lui, îl observ pe tînrul din fața mea, desprins parcă dintr-o copie proastă a **Twilight**. Cu tenul alb, părul de-un blond spălăcit, cu fața suptă și oasele-i de deasupra maxilarului dansînd la fiecare cuvînt rostit. Manevrea-ză cu dexteritate un pix, îl desface și-l pune la loc pe de rost, fără să se uite, cum vedem prin filmele cu **James Bond** că fac lunetiștii cu puștile cu lunetă, legați la ochi.

Deodată, ușa se deschide la un semn discret de-al lui și de pe hol intră în compartiment un tînr, pînă în 18 ani, cu un ten mai închis, dar cu un zîmbet timp plantat pe față. „Știam eu că nu mă uiti”, îi spune tipului de lîngă geam, evitînd să-l privească în ochi. Îi șopteste ceva despre bani și respect și apoi așteaptă. Din tăcerea din compartiment, individul de la geam scoate o cutie minuscule, cît un sfert dintr-una de chibrituri, pe care o desigilează încet, scoate cîteva granule pe care tuciuriul le ascunde într-o pungă scoasă din buzunar, nu înainte să se uite perplex la ele cîteva zeci de secunde. Albe și sfărîmicioase, granulele au dispărut apoi instantaneu în buzunarul individului și, cu o plecăciune, acesta a ieșit pe ușa compartimentului.

Din personalul dinspre **Războieni**, în **Tîrgu Mureș** a coborît cu noi și frigul, un vînt năprasnic biciuindu-ne obraji care abia începuseră să prindă culoare. Era ora 9 și 10, trecuseră aproape 14 ore de cînd m-am pornit din **Iași** și-am ajuns în inima județului **Mureș** pe aceeași ploaie mocănească. În oraș, dintre cele trei persoane pe care le-am întrebat care-ar fi cea mai apropiată stație de autobuz, patru dintre ele m-au ținut de vorbă cinci minute să-mi explice să am grijă la hoții de buzunar. „Toată lumea zice că știe pînă vă treziți fără portofel la voi”, spune indignată o doamnă în timp ce mîncă de zor o șoarma învelită în folie

de staniol pe o bancă în fața gării. Găsesc într-un final un autobuz cu care să străbat orașul în cele patru ore pe care le am de așteptat pînă aproape de 13.00, cînd am o serie de trei legături spre **Iași**, prin **Adjud** și **Pascani**.

Politica, bat-o vina

În spatele opulenței din centru, ca-n orice metropolă, străduțele mici arată dezolant, și lumea își poartă griile în sân, apăsându-le cu bărbia de piept. Dacă nu-i tragi de mîneacă să-i întrebi ceva, oamenii nu te privesc în ochi pe stradă și-și văd de treaba lor. Așa că după două drumuri dus-întors dintr-un capăt în celălalt al orașului, ajung la timp la gară să prind trenul spre **Adjud**. Pus-tiu, cu compartimentele părăsite, nici nașul nu a venit pînă la ora 20.00 seara cînd a trebuit să cobor.

În **Adjud**, singurul loc cu activitate este crîșma de pe peron, un local spațios, cu bere ieftină și oameni liniștiți, în care mergea omorîta ora pînă la legătura spre **Pascani**. Un bărbat înalt, subțire, cu paharul de votcă lipit de mîna dreaptă, se uita cu interes la o emisiune de divertisment de la televizor, pînă cînd începe să cînte, apatic, imnul. Toată lumea din local se oprește, se uită spre el și apoi își văd de treabă în continuare. Bărbatul și-a mai luat 100 de **Stalin-skaya**, se întorce spre masă dar se oprește pe scaunul de lîngă mine, clătîindu-se ușor. „Mă scuzați că vă deranjez, dar uitați-vă, n-am eu dreptate? Nu sînt politicianii ăștia, domnule, cancerul țării? Nu oamenii ar trebui să conteze? Nu eu și cu matala, nu noi? Nu! Pentru ei, domnule, contează doar să mîncească cîc...”, și nu-și mai poate suprima sughitul care îl încerca. „Mă scuzați”, repetă obsesiv și merge la baie de unde, în cele 20 de minute cît am așteptat trenul, n-a mai ieșit.

Drumul înapoi spre **Pascani** e într-un **București Nord – Suceava Nord** ticșit cu pasageri. Jumătate dorm, jumătate citește, ca pîlcurile de neoaie din vagonul-salon care jumătate pilpiie, jumătate stau aprinse. Cu cît trece mai mult timp, cu atît aceștia par a sta mai nemîșcați. Pe fata din fața mea, care ascultă fie ceva **Miley Cyrus**, fie un documentar de pe **Animal Planet** înregistrat pe telefon, luminile gării din **Pascani** au găsit-o la fel precum cele din **Adjud**. Plictisită, cu privirea pe geam, a fost nevoie să-i sune telefonul ca să-și dea seama că la stația asta trebuia să coboare și ea.

Cum aproape de miezul nopții nu mai circula nimic dinspre **Pascani** spre **Iași**, am înnoptat și m-am întors a doua zi, aproape de șapte seara, după 1100 de kilometri făcuți cu trenul în mai puțin de 24 de ore. Cînd am intrat în gară, acceleratul de **Timișoara** își încălzea din nou motoarele, să-i ducă prin inima **Transilvaniei** pe cei care, după cum spunea nea **Costică**, n-or să prindă în viața autostrada terminată. „Să zici mersi dacă copiii copiilor tăi o să meargă cu mașina pe acolo. Sau poate ai s-o prinzi și tu. Că și-așa zici că nu fumezi.”

Cătălin HOPULELE

Te bat din cuvinte

Dan Cristea crede că, de foarte multe ori, românii nu știu să aibă succes. Pentru că nu avem exercițiul succesului, iar atunci când se întâmplă să obținem ceva la care am visat și pentru care am luptat afiș de mult, în loc să ne bucurăm sîntem mai degrabă stingheri. Atunci când a cîștigat campionatul mondial de debateri, spune că nici el nu a știut cum să gestioneze momentul. Nu a înțeles nici fascinația presei pentru orice sună a fi de talie mondială, fiindcă pînă atunci nimeni nu l-a sunat ca să-l felicite măcar pentru rezultatele internaționale bune. Acum după trei ani de zile, a renunțat la debateri. Dar pentru că lupta cu argumentele i-a rămas în sînge, și-a mutat pledoaria într-o sală de judecată, iar juriul s-a transformat cu adevărat în instanță.

Cînd am participat prima oară la turneul de la Oxford, cîștigasem deja două naționale. Mă gîndeam că dacă nu venim acasă cu locul întîi, măcar finala să fie. Am luat locul 102 din 130 de echipe.

Își dă jos cravata și sacoul, ia o gură de cafea și, cu răbdarea celui care se așază să privească un film foarte lung, îmi spune că școala generală a făcut-o în Cluj. „La liceul Gheorghe Sincal, la clasa specială de bilingv engleză”. Din tonul ușor apăsător, cuvintele amintesc și acum de mîndria zilelor în care matematica o învăța, de cîteva ori pe săptămînă, în limba engleză. „Pentru vremea de atunci era ceva complet nou și însemna foarte mult.” Au fost anii în care aveau în programă ore de conversație cu nativi americani, care i-au ajutat, pe el și pe colegii lui, să preia accentul. „Atunci unul din profesori a venit cu ideea să facem debateri în orele de conversație.” Și nu a durat foarte mult pînă cînd mai toți dascălii au început să preia această tehnică alternativă de predare.

Cînd era la liceu, un grup de studenți clujeni au avut ideea să organizeze și un club, iar, astfel, în clasa a X-a a început să dezbata mai organizat. Un an mai tîrziu, în clasa a XI-a, a cîștigat prima competiție națională. După regionala Transilvaniei, la care Dan ratase calificările pe echipe, avea cele mai bune rezultate în clasamentul individual. „Două colege se calificaseră, dar le lipsea un om. M-au luat să particip cu ele” (n.r.: în competițiile pentru elevi echipele sînt formate din cîte trei persoane, iar în cele pentru studenți

Arta de a avea mereu dreptate

● apăsarea finalei creștea cu fiecare om pe care-l auzeau spunîndu-le că sînt aproape de Hat-trick ● înainte de mondiale, directorul unei companii din Cluj le-a spus că el nu finanțează decît sporturi extreme

din cîte două). Anul următor, povestea s-a repetat: meciuri bune în calificări, finală cîștigată. Au hotărît atunci să încerce și competiții internaționale. „Am ales Oxford-ul pur și simplu întîmplător, nu știam cît de importantă este. E ca și cînd ai fi pescar și alegi să mergi la un concurs în New York, doar pentru că-ți sună frumos. Așa, măret.”

Împreună cu Nicoleta Lupea, colega lui de echipă, a renunțat la orice altceva pentru a avea timp să caute fonduri, fiindcă aveau nevoie de bani mulți ca să participe și să se sustină în Anglia. Pe lîngă asta, „problema a fost că nu eram pregătiți. Nu aveam antrenori, nu ne-a învățat nimeni. Mai mult, în loc să citim un «The Economist», noi umblam prin tot Clujul după finanțatori”. Iar umilinta de a bate din ușa în ușa a fost urmată de umilinta de a pierde meciuri în fața unor vorbitori de limbă engleză mai slabi decît ei. „Ne picase o temă pe liberalizarea comerțului, apoi ceva cu schimbarea admiterii în universitățile britanice. Iar cum pe vremea aia nu aveam Internet, nici nu eram deloc pregătiți.”

Privirea și-o ridică, ca aburii aromați care se înalță din ceașca cu cafea fierbinte pe care o are în față. „Acolo am văzut un meci de finală care m-a marcat. Se ținea în ceea ce ei numesc The Chamber, o cameră în Oxford renumită pentru debateri de obicei politice.” Acolo, vorbitorii controlau emoțiile sălii. „Nu văzuse, în viața lui, oameni care să facă valuri în fața unei idei bune și cu greu își imagina că ar putea să treacă ceea ce numeste „testul amfiteatrului”. Un discurs în care toată sala să empatizeze cu tine. „Acolo este momentul în care te împlinești ca vorbitor.”

Aproape de abandon

Timp de cinci ani de zile, din 2003 pînă în 2008, am participat la mai puține turnee decît un student britanic într-un singur an.

În timpul facultății, Dan a început să meargă tot mai rar la competiții. „Între timp mă angajasem și la TVR, bani suficienți nu aș fi avut oricum și eram destul de ocupat și cu facultatea. Îmi doream foarte mult să fac televiziune”, îmi zice. A fost, pe rînd, prezentator al Matinalului la TVR1 din București, apoi în Cluj. În cele din urmă, a ajuns să modereze, la TVR 2, emisiunea „Șansă și neșansă”. Rîdeau colegii de el, în glumă, „pentru că printre alte defecte de vorbire, eu sînt șîșîit, șîșîit, jîjîit. Iar numele emisiunii avea doi de ș și doi de s. Îmi spuneau că nici titlul nu pot să-l pronunț corect”.

În 2008, Dan era masterand al Facultății de Drept din Cluj, iar Nicoleta era în ultimul an. „Se termina. Și nu mai făcuserăm nimic de un an și jumătate.” Au decis, atunci, să își investească toți banii economisiți în ultimul lor an de debateri. Au participat la două turnee de pregătire, unul în Paris și unul în Amsterdam. „Dar ne loveam de aceeași problemă. Mai ales cu echipe de vorbitori care nu sînt nativi, arbitrii nu au răbdare. Că nu ai fluenta lor, profunzimea lor. Și primele meciuri le pierdeam. Ni se tot repetau aceleași probleme. Noi conținutul îl aveam, ci-

team pe rupe. Dar nu eram pregătiți, nu reușeam să trecem de un anumit nivel”, îmi spune cu aceeași frustrare în ton care i-a făcut, cu ani în urmă, să-și dorească să renunțe. La Oxford, după al doilea meci din calificări, aveau un loc patru și un loc trei (n.r.: formatul de dezbateri este de cîte patru echipe, iar locul întîi pe dezbateri îl ia echipa cea mai convingătoare).

Nicoleta i-a spus, într-o pauză dintre meciuri, că e inutil, nu vor putea evolua și ar fi bine să renunțe. Au cîștigat meciul următor și, două zile mai tîrziu, finala Oxford-ului. „După asta au urmat europenele, cu același rezultat – locul întîi”, care este, pe lîngă mondiale, cealaltă mare competiție importantă. Împreună formează Hat-trick-ul, pe care nu reușise nimeni să le cîștige, pe toate trei, în același an. „Și nu spun povești. Nu se schimbese nimic spectaculos în motivația noastră nici în structura interioară. Pur și simplu lucrurile au început să meargă. Deodată.” Împreună cu meciuri foarte bune au venit arbitri foarte buni, care le dădeau feedback și de la care au învățat, progresiv, tot ce pierduseră în anii de muncă fără antrenor. În același an, la Yale, Dan a jucat finala. „Fiind competiție de nativi, nu se compara cu experiențele mele trecute. Mi-a plăcut meciul acela, atunci am simțit că se poate, că pot să fac ce-mi propun.” Tot atunci, Dan își trecea propriul test al amfiteatrului.

Rezultatul nu era evident

Presiunea era cu atît mai mare cu cît avansam la mondiale, pentru că nimeni nu mai făcuse Hat-trick-ul.

Înainte de mondiale, cînd era atît de important să găsească sponsori, directorul unei companii din Cluj le-a spus că el nu finanțează decît sporturi extreme. „Nico i-a spus că «dacă asta este condiția, noi putem să venim mîine îmbrăcați gros și cu schiuri»”, zice amuzat.

Nu se sfiește să ascundă zîmbetul larg cînd își amintește de competiția din 2009. „Mondialele nu se compara cu nimic altceva. Acolo îți joci viața de debater în cîteva secunde. Nimeni

Dan Cristea și Nicoleta Lupea, cei mai iscusiți vorbitori

nu mai vrea să ridice săli în picioare, să debardeze de stil, fiecare concurent urmărește un joc tehnic corect, care să-l ducă în finală”, iar Dan se oprește brusc. „E frustrant să vrei performanță în debateri, ca român. Pentru că nu avem nici fondurile, nici pregătirea. În străinătate, există training-uri pentru orice problemă care poate apărea într-o competiție.”

Din partea categoriei de vorbitori de engleză ca a doua limbă, într-o duminică dimineată, Dan juca alături de Nico marea finală. Nu își amintește prea multe din ziua aceea. „Cînd joci împotriva unor vorbitori atît de fluente trebuie să fie evident că ai cîștigat pentru ca votul să meargă de partea ta. După meci, balanța înclina spre noi, dar nu era foarte clar. Îmi mai amintesc numai că seara am auzit, la verdict, «cinci la patru pentru BBU».” BBU era prescurtarea Universității Babeș-Bolyai, pe care Nicoleta Lupea și Dan Cristea o reprezentau. „Tot ce-am simțit a fost un imens sentiment de ușurare.” Presiunea, apăsarea finalei creștea cu fiecare om pe care-l auzeau spunîndu-le că sînt aproape de Hat-trick, de performanța cea mai mare.

„În țară a fost tam-tam doar după mondiale. A fost incredibil, am făcut reclamă pentru Pepsi, am fost invitați la Garatant 100%. Dar nu am știut să gestionăm momentul foarte bine, pentru că nu eram pregătiți de cîștig. Trebuia să fi făcut ceva pentru vizibilitate

tea fenomenului”, și o umbră de regret acoperă vorbele lui Dan, întrerupte la rîstimpuri de cîte un oftat. Ar fi dorit ca studenții și elevii care fac, astăzi, debateri, să nu mai aibă problemele pe care le-au avut ei. „Aș fi fost pregătit pentru eșec, în schimb. Deși, acum dacă mă gîndesc, nu știu cum aș fi trăit cu gîndul că aproape am cîștigat,” iar zîmbetul care îi luminează fața este al omului împăcat, împlinit. După acel meci, Dan și Nico au fost invitați să participe la un turneu al campionilor. „Am refuzat, am vrut să rămîn cu meciul de atunci, cu finala aia.”

Avocatura, ca dezbateri

Mi-au spus că meseria de avocat nu este ca în filme, că este plictisitoare și monotonă. Dar tot ei îmi spuseră și că nu pot cîștiga mondialele.

Îl impresionau, cînd mergea la competiții, părintii care-și aduceau copiii să vadă finalele turneelor. Îi place, dincolo de relația apropiată părinte-copil, ideea de a-ți petrece dimineața de duminică vîzînd așa un spectacol. I-ar fi plăcut la fel de mult ca și în România notorietatea debaterilor să crească.

Își amintește cum alte dați se întreba cum reușesc marii vorbitori să pregătească un întreg caz, cu argumente atît de complexe, în doar cincisprezece minute. „Am rugat-o la un moment dat pe Nico, cînd eram mai mici, să-l întrebe pe unul din marii jucători ce face efectiv în timpul ăla. A venit înapoi și mi-a spus că «introducerea și încheierea». Atunci am crezut că tipul a trimis-o pe Nico la țigări, că nu a vrut să-i spună.” Rîde puternic și îmi spune că tîrziu a înțeles că așa este. Că temele din competiții se rezumă, de fapt, undeva la zece teme principale, pe care atunci cînd le identifici și le înțelegi, îți este mult mai ușor să joci.

Astăzi, Dan Cristea este angajat la departamentul de litigii al unei agenții de avocatură. Îmi spune că avocatul, pentru el, este egal cu rezultatul ultimului proces. Își iubește meseria. Iar uneori, în sălile de judecată, tresare și se surprinde zîbind, cînd de partea cealaltă aude un discurs structurat. „Tresar pentru că în meseria asta fiecare proces schimbă o viață, aici nu se joacă nimeni cu nimeni.” Găsește că fiecare proces este o finală de mondiale.

Livia RUSU

Pînă să ajungă în finală la Oxford, voiau să renunțe

Sărbătoarea umorului autentic

Iașul, un târg al lui Caragiale

- în prăvălia lui Nae calcă spirite încinse de amor
- un zumzet a umplut sala mare a Teatrului „Luceafărul”

În bătrâna capitală a Moldovei, între 27 – 29 noiembrie au avut loc Zilele „I. L. Caragiale” care i-a adunat pe ieșenii de toate vârstele la expoziții, mese rotunde și spectacole jucate de elevi și de invitați veniți din Chișinău și București. În prima seară, la Casa Pogor un vernisaj l-a readus pe Caragiale printre noi în omagii și prin recuzita păstrată de mai mult de un secol în vitrine. Teatrul

Național „Satiricus” din Chișinău a jucat două pie-se pe scena Luceafărului, „Năpasta” și „D-ale carnavalului”, miercuri, pe 28 decembrie. Iar după ce am învățat de la regizorul Mihai Mălaimare să ne unduim trupurile după un scenariu în două sesiuni, pe 28 și 29 decembrie, teatrul „Masca” din București a încheiat festivalul cu piesa de teatru cu statui vivante „O scrisoare pierdută”.

Un clinchet de clopot prins de rugina anilor răsună peste afișele îngălbenite de decenii de la spectacolele maestrului Caragiale. Pe sub sticlele vitrinelor zac evantaiul și șalul de dantelă Mechlin, paftale din argint aurit și amestec, alături de o casetă de grimoane care a împlinit mai mult de un secol și o scrisoare semnată chiar de mîna dramaturgului. Muzeul Literaturii Române în Galerile „Pod-Pogor” a adunat suita de costume, recuzită, documente originale și fotografii din „Lumea lui Caragiale”. Actorul Petru Ciubotari îi salută pe cei prezenți cu provocarea aruncată de teatrul lui Caragiale, care „este extrem de greu de jucat, e un sistem dramatic care pare să-l ținem în mîna noastră, dar care ne scapă printre degete, dacă ieși din sistem, mori”. În sală tot răsună omagii aduse scriitorului prin prisma istorioarelor rupte din trecutul în care acesta era viu. „Textele lui sunt ca o piramidă egipteană, nu mai încap nimic alceva acolo decît el însuși”, strigă Petru Ciubotari, tăind respirația publicului. Cu emoție în voce, acesta își amintește de un spectacol jucat la Paris pentru diaspora românească, în urma căruia spectatorii pipăiau actorii veniți din România să se asigure că sunt reali, repetînd aceeași frază „ni l-ati adus pe

Caragiale, aveam nevoie de el, ca de toate celelalte valori ale noastre”.

Orașul în pași de dans

Cu chiot lung și hohote cochete, în sărituri de can-can a ajuns, pe scena „Luceafărului”, Teatrul „Satiricus” din Chișinău, cu piesa „D-ale Carnavalului”. Fuste colorate cu cozi de mătase flutură printre decorațiile care urcă pînă în tavan două picioare de femeie îmbrăcate în dantelă. În prăvălia lui Nae calcă, unul după altul, cite un spirit încins de para amorului, doar că flacăra luminează neuniform, în timp ce unii sînt orbiți de aceasta, alții se pierd în întuneric. Încurcătura împotmolește personajele pe măsură ce acțiunea din scenă crește. Didina se risipește în isterii și creții de la ceafă îi sar de ajung pînă la frunte. Scundă și finută, apucă de piept pe oricine îi stă în cale și-l ridică gata să-l izbească de podea, dar îl lasă moale de fiecare dată urlînd „te omor” ca un dragon care scuipă foc. Iar Pampon și Crăcănel care scutură stînd pe loc ba dintr-un picior, ba din altul, își cultivă mînia. Li se umflă piepturile ca la curcănii bătași și arătoși, pe cînd Nae continuă să toarcă firele ce le mișcă pe femei ca pe niște marionete. Însă spectatorii din sală, mai ales cei veniți de mî-

În jurul „scrisorii pierdute” s-au încîlcit destine comice

nută cu profesorul de limba română refuză să topăie cu sufletul alături de hîrjo-neala personajelor, aceștia părăsind sala înainte ca dansul de final al jocului lui Caragiale să se termine.

Atelierul mișcărilor înjumătățite

Însoțită de ritmurile de chitară, tobe și alte instrumente care nu se lasă deslucate, se clatină gracios, de pe un picior pe altul, actrița Iulia Dumitru cu aceeași pasiune cu care sună vocea din boxe de pe pereții sălii mici a „Luceafărului”. În timp ce regizorul, scenaristul și directorul Teatrului „Masca” din București, Mihai Mălaimare îi privește pe discipoli cum repetă exercițiile de încălzire făcute de Iulia, mușchii acestora se contractă și se relaxează odată cu corpurile lor care se întind și se strîng ca un acordeon. Regizorul îi dirijează în timp ce aceștia încearcă să joace un mini-spectacol care durează cît o melodie de trei minute. Ei își chinuie mișcările numărate pas cu pas, care trebuie să fie seci, robotizate și lipsite de plasticitatea cu care ne-am obișnuit. „Trunchiul, privirea, piciorul stîng, bălăngăneală!”, răzbate vocea lui Mălaimare printre motivele unei piese venite din anii ‘20 al secolului trecut, „ascultați muzica, vă servește drept un reper. O să vedeți diseară la spectacol, că linia melodică este compusă după mișcările fiecărui actor, ei nu au dreptul să greșescă nici cu o secundă”, adaugă regizorul în timp ce mișcă miinile uneia din fete ca pe un manechin flexibil.

Un zumzet de voci a umplut sala mare a aceluiași teatru în seara despre care a vorbit Mihai Mălaimare. Pe deasupra capurilor care își caută loc chiar pe scări, scaunele fiind deja ocupate, stă-

pînesc privirele unor statuiete gri, cu fețele albe și pudrate și cu ochi vii, de om. După ce se liniștesc spectatorii care nu au reușit să prindă un loc nici măcar pe jos, lumina se stinge, muzica pompoasă se dezleagă din frîu și statuile urcă pe scenă în deplasări vivante. „Scrisoarea pierdută” face ravagii printre figurinele ce au devenit albe din cauza luminilor care se risipesc peste ele. Momentul în care Zoe află despre scrisoarea ce i-a căzut de la inimă, disperarea sa bălăngănește toate figurinele, acestea fiind cît pe ce să se răstoarne și să se spargă în cioburi de faianță. Bulgărele de zăpadă pomit dintr-un răvaș crește, iar acțiunile personajelor devin și ele mai ample, mai apăsătoare și mai rapide, pînă în momentul în care zarva cade la pămînt, și în mijloc rămîn doar Tipătescu, Trăhănaș și Zoe. Finalul spectacolului este adus de o săritură colectivă a personajelor și o bubuietură de confetti în loc de blițul aparatului de fotografiat.

Anul acesta, după 16 decenii de la nașterea scriitorului I. L. Caragiale și un secol de la moartea lui, românii l-au sărbătorit vreme de 12 luni. Un dramaturg care, pentru sensul moral profund și talentul de a forma caractere cu penița, este considerat și numit de unii un Molière al nostru. Iar săptămîna trecută, la Iași, în discursurile ținute de cei ce au trăit prin textele lui Caragiale nu au răsunat cuvinte de laudă, s-au auzit fapte, s-au auzit trăiri care ne-au schimbat cîndva viața. Scena nu a fost tropăită de actori deghizați în costume burghize, ci a găzduit personalități, vieți și realități trecute prin lentila unui umor spiralat și aprig.

Daniela VORTOLOMEI

Scrisoarea anti-plagiat

- ministrul le-a răspuns că face ceea ce îi permite legea și că în momentul de față nu are destule competențe în această direcție

Certificatelor Universitare (CNATDCU) i-au dat un verdict nefavorabil. Marțea trecută, mai mulți profesori universitari, cercetători, membri ai societății civile și politicieni cereau printr-o scrisoare deschisă către Ministrului Educației, Ecaterina Andronescu, retragerea titlului de doctor al premierului. „Scrisoarea, semnată de nume prestigioase și publicată în Revista 22, afirmă că Victor Ponta a «detinut în mod ilegal» acest titlu din anul 2003” (mediafax.ro, marți, 27 noiembrie). În aceeași adresă, semnatarii îi atrăgeau atenția Ecaterinei Andronescu că „sînteți profesor universitar și cunoașteți bine consecințele tolerării plagiatului în lumea academică românească; nu puteți ignora faptul că el contribuie în-

tr-o covîrșitoare măsură la impostură, la confuzia valorilor și în final la scăderea continuă a nivelului de educație. Știți de asemenea că plagiatul nu are culoare politică, în schimb are culoarea minciunii” (revista22.ro, marți, 27 noiembrie).

Ministrul le-a răspuns acestora din urmă miercuri, declarînd că face doar ceea ce îi permite legea și că în momentul de față nu are destule competențe în această direcție. De asemenea, aceasta este de părere că legea trebuie să devină mult mai aspră, însă cu o temporizare de un an, pentru ca persoana acuzată să-și poată curăța lucrarea. „Răspunsul ministrului Andronescu ridică întrebarea dacă domnia sa a citit într-adevăr scrisoarea și, mai ales,

comentariile care însoțesc cele peste 2200 de semnături. Pentru a-i veni în ajutor, scrisoarea și lista de semnături vor fi depuse, săptămîna viitoare, la Ministerul Educației, împreună cu prevederile legale care îi conferă competențe depline în decizia de ridicare a titlului de doctor al domnului Victor Ponta” (hotnews.ro, vineri, 30 noiembrie).

Prevederile menționate fac referire la articolul 168, alineatul 5 din Legea Educației, care punctează faptul că studenților doctoranzi ce primesc titlul de doctor prin Ordin de Ministru le poate fi retras rangul tot printr-o astfel de inițiativă, la propunerea CNATDCU.

Deși în jurul doctoratului lui Victor Ponta se strînge lațul tot mai tare, acesta își păstrează convingerea că lucrurile se vor întoarce în favoarea sa. Însă, cu o bună parte din elita intelectuală a țării împotriva lui, recuperarea va fi din ce în ce mai dificilă.

Iulian BÎRZOI

LENTILA DE CONTACT A LUMII

De ziua națională a PRO TV-ului

- după afitia ani, parcă nu ne mai uităm la același post

17 de ani au trecut de cînd, de ziua României, un fost cameraman a pus bazele celei mai mari fabrici de emisiuni și vedete în țara care înainte folosea televizorul doar ca să mai vadă fața unuia din cei mai longevivi lideri comunisti. Dar astea-s povești de bunici. De cînd PRO TV a intrat pe piață, nimeni nu a reușit să-i doboare statutul de lider. Cei din generația mea probabil își aduc aminte mai degrabă diminețile de sîmbătă în care postul, după modelele internaționale, oferea numai episoade după episoade de desene animate, ca apoi să încheie seara prin show-ul de comedie. Începuse pe-atunci și Antena 1 să atragă atenția cu Dan Negru, dar cînd începea „Vacanța Mare”, telecomanda schimba imediat canalul pe PRO TV.

Astăzi, postul pare să-și fi construit o mașină de stors lacrimile telespectatorilor și de colecționat privirile insistente ale publicului masculin prin Dansez pentru tine. Au instalat și-un mecanism prin care orice tînar cîntăreț cu aspirații îndeajuns de înalte și fularul strîns de gît se poate lansa la Vocea României. Și cum formula talk-show-urilor mondene a dat roade la noi, și-a făcut și PRO TV-ul dintr-un fost tonomat al Televiziunii Române propriul luptător pentru fericirea poporului prin Happy Hour, prezentat de Cătălin Măruță.

Da, nostalgia există, căci după 17 ani într-un „du-te – vino” al grilei de programe, parcă nu ne mai uităm la același canal. Dar chiar și melancolicii trebuie să vadă că lucrurile nu pot rămîne la fel, iar PRO TV-ul chiar a încercat să păstreze cîteva din emisiunile și transmisiile care l-au consacrat. Știrile de dimineață au rămas tot acolo, de la ora șapte și la distanță de 12 ore Andre- ea Esca încă mai prezintă jurnalul de seară, chiar dacă nu mai spune „Bună seara, România. Bună seara, București”. Filmele de acțiune de luni seară și-au păstrat în mare parte actorii principali și nu lipsește, din vreme-n vreme, cite un maraton cu Steven Seagal.

La anul, cînd PRO TV o să-și celebreze majoratul, poate o să se perpetueze felul în care aceștia au adaptat și și-au asumat pînă acum tot ce a fost popular printre oameni într-o imagine proprie. Anul acesta, de 1 decembrie, „Statele unite ale României” a fost sloganul sub care canalul a încercat, la a 17-a aniversare, să agate telespectatorul. Și a reușit, dacă ne luăm după graficele de audiență. Indiferent de opinia unora și altora despre post, el este pînă la urmă unul care a știut cum nu doar să supraviețuiască, ci și să progreseze după cerințele pieței.

Paul ANDRICI

După ce a fost acuzat încă de anul trecut de plagiat în cazul tezei de doctorat, premierul României, Victor Ponta își susține în continuare nevinovăția și nu dă semne că ar vrea să demisioneze, deși atît Universitatea din București cît și Consiliul Național de Atestare a Titlurilor, Diplomelor și

CNA, sub tunurile USL

Ordonanța care pune Intactul pe rană

Nu ne-am uitat mereu cu ochi blinzi la Consiliul Național al Audiovizualului. Nu puține sînt vocile care-l acuză de politizare și nu puține sînt acei care-i critică, adesea pe bună dreptate, acțiunile. Însă în lipsa acestuia, Mircea Badea nu și-ar da jos doar maieul în platou, ci ar sări dezbrăcat pe pupitrul, iar la emisiunile de „dezbateri echilibrate” de pe Antena3 și B1 vor fi aduși candidați roșii sau portocalii (după caz), și bătuți cu steaguri, ca pe stadioane. Bun sau rău, avem nevoie de un CNA potent.

Seriam recent pe *Contributors.ro* despre lăvirea de trăsnet pe care a reprezentat-o recenta **Ordonanță de Urgență** pentru modificarea **Legii audiovizualului**.

Impactul public pe care l-a avut apariția documentului a fost invers proporțional cu „discreția” pe care **Guvernul** a adoptat-o în promovarea sa. Se pare că socotelile de acasă nu se potrivește cu cele din țîrg nici chiar în cazul **Guvernului**, de vreme ce un text relativ restrîns a stîrnit o furtună atît de mare.

- Guvernul a ouat peste noapte decizia ce slăbește competențele singurei autorități publice autonome autorizate să sancționeze derapajele din audiovizual

Șerban PRETOR

Consecințele berlusconizării voiculesciene

- CNA-ul devine astfel prima autoritate publică decorativă, un exemplu pentru modelarea celorlalte instituții ale statului cărora li se pregătește un statut asemănător

Berlusconizarea este un termen deja înrădăcinat în lumea televiziunii și desemnează concentrarea principalilor canale mediatice în mîna unei singure persoane, pionierul acestui sistem fiind **Silvio Berlusconi**, proprietar a trei mari canale de televiziune comerciale în **Italia** și principal factor de influență asupra celor trei posturi, din poziția de prim-ministru.

Pe plaiurile mioritice a apărut un omolog pe măsură, în persoana patronului din penumbra al trustului media **Intact**, trust în cadrul căruia numărul și agresivitatea „Antenelor” este în continuă expansiune. După ce, la începutul anului, grupul **Intact** a încercat fără succes introducerea în codul audiovizual a unor prevederi favorabile sieși, dar discriminatorii față de parteneri, tocmai aceste prevederi au fost impuse

prin recenta ordonanță, de unde principalul argument în etichetarea acesteia cu numele făptuitorului amintit.

Chiar dacă nu afectează direct și explicit instituția însărcinată cu supravegherea respectării drepturilor constituționale la informare pluralistă, poziția **CNA** este major zdruncinată prin lipsirea sa de posibilitatea de a aplica sancțiuni eficiente pentru derapajele tot mai dese ale unor televiziuni. **CNA-ul** devine astfel prima autoritate publică decorativă, un adevărat exemplu pentru modelarea celorlalte instituții ale statului cărora li se pregătește un statut asemănător, toate acestea sub umbrela atotcuprinzătoare a unui **Parlament** a cărui singură rațiune de a exista urmează să fie dăruirea de imunități și impunități. Pînă și funcția aceasta ar putea să nu mai fie atît de vizibilă pentru oamenii de rînd, căci ea va fi cu grijă camuflată de un sistem de justiție demn de monstruoșitatea unei asemenea construcții.

Amenzile sau întreruperile de emisie, atunci cînd erau aplicate prompt de **CNA**, stîrneau un oarecare ecou în

Silvio și Dan, cei doi care au cucerit mass-media

rîndul publicului, referindu-se strict la nerespectarea prevederilor legale în materie. În ceea ce privește nerespectarea normelor deontologiei profesionale și ale bunului simț, mecanismele sancționatorii sînt mai complicate, fiind și extrem de amortite de prestațiile televiziunilor din ultimii 20 de ani.

Parcă insuficient eliberate de orice complexe, majoritatea televiziunilor de știri, a căror vocație și rațiune de a exista este însăși încălcarea dreptului la demnitate și la propria imagine, dobîndesc o imunitate ce le încurajează în practicarea unui tip de jurnalism contrar tuturor deontologiilor profesionale și valorilor constituționale.

Degenerarea climatului public românesc este consecința apariției unei suveranități mediatice vicioase și nelimitate, care prin aplicarea recentei ordonanțe este eliberată de spectrul unei posibile intervenții a autorității. Urgența este dictată poate chiar de ultima săptămînă de campanie electorală, în care s-ar putea să asistăm pasivi la o serie de manifestări cu o încălcătură de josnicie fără precedent, în sancționarea cărora chiar o posibilă intervenție a autorității urmează să rămînă total

ineficientă. Anihilarea funcției sancționatorii a **CNA** va fi cu atît mai utilă acelor voci mediatice cu cît acestea sînt mai subordonate unor grupuri de putere politică. Această complicitate pare să fie încă un pas în asaltul pornit împotriva funcționării statului de drept.

Nerăbdarea cu care magnatul **Intactului** s-a pornit să neutralizeze orice concurență reală sau imaginară este confirmată și de adoptarea pe furie a acestei ordonanțe de urgență, care îi va asigura și legal condiții pentru a rămîne singurul grup cu pondere semnificativă în formarea opiniei publice. Fiecare articol al ordonanței respiră profund din maiasma intereselor acestui grup, inclusiv în relațiile cu partenerii din publicitate sau din distribuția prin cablu. Las celor care vor avea curiozitatea să facă un exercițiu de aplecare mai atentă asupra textului, „plăcerea” de a fi recompensați prin descoperirea și a altor aspecte care contravin normelor unei civilizații democratice și pluraliste.

Șerban Pretor este fost membru în Consiliul Național al Audiovizualului

FESTIVAL DE VIN, ARTĂ ȘI GASTRONOMIE

PROVINO

6-9 DECEMBRIE
PALAS IAȘI - Lifestyle center

o producție abplus events

VINURI MEDALIATE CU AUR
SHOW-URI GASTRONOMICE LIVE
SPECTACOL INVITAȚII PREPARATE RAFINATE
SURPRIZĂ DEGUSTĂRI 4
DE VIN ZILE
UN SINGUR FESTIVAL
ȘI TU!

BILETELE POT FI ACHIZIȚIONATE ONLINE DE PE www.iasi.provino.ro

DOAR LA PROVINO		
ÎNVĂȚAȚI DESPRE VIN WINE MASTERCLASS & TASTING 2 teme susținute de Master of Wine Frank Simuliers Revelați vinurile spaniole. Cunoașteți unii intervieuri și povești în viață. TUTORED TASTINGS 7 sesiuni de degustare cu un expert în vinuri. IMPERIAL BRUNCH Sesiuni vinuri, efervescente	VĂ DELECTAȚI SIMȚURILE EXPOZIȚIA DE VINURI 200 de vinuri și know-how de producție. Vinurile din expoziție pot fi cumpărate de la Wine Shop, deschis pe perioada festivalului. DEGUSTĂRI ASISTATE DE SPECIALIȘTI 12 vinuri degustate / sesiune	VĂ CREAȚI AMINTIRI ART, WINE & GASTRONOMY Delectați-vă cu mâncăruri rafinate, discutați vinuri, gastronomie, petrușii și viața magică de decembrie într-un cadru de sărbătorilor. BLACK & WINE PARTY Dress code: Ținuta de Căpitan în culoare vinului preferat

PARTENERI DE BORDOAR:

PARTENERI GASTRONOMICI:

PARTENERI MEDIA:

PARTENERI SPONSORI:

PARTENERI MEDIA:

Brîndușa ARMANCA

CNA pedepsit că a îndrăznit...

- totul făcut pe șest, fără consultarea CNA, fără dezbateri, fără transparență. Și fără nici o urgență

Consiliul Național al Audiovizualului este supus de cîteva luni la presiuni aducătoare de vești rele, într-o analogie perfectă cu violul puterii **USL**-iste asupra **ICR**-ului, **IICC-MER**-ului, **Avocatului Poporului**, precum și cu tentativele repetate de abuz asupra **Curtii Constituționale**, a justiției ș.a.m.d. Și s-a întîmplat: **Guvernul** a ouat peste noapte **Ordonanța de Urgență** pentru modificarea și completarea **Legii audiovizualului nr. 504/2002**, care slăbește competențele singurei autorități publice autonome autorizate să sancționeze derapajele din audiovizual.

Politizarea în sine a **CNA** prin desemnarea politică a membrilor săi, majoritatea de șase voturi la cinci prin

care s-au protejat pînă acum interesele trustului **Intact** și s-au relativizat încălcările flagrante ale **OTV** nu mai sînt considerate suficiente, iar faptul că i s-au aplicat sancțiuni chiar trustului privilegiat trece drept o îndrăzneală de neiertat: cum adică să plătească tata **Felix** amenzi pentru că **Antenele** l-au arătat pe fostul premier cu fundul gol sau fiindcă varsă zilnic lături în capul adversarilor politici ai **USL**? „CNA riscă să se transforme în garant al intereselor trustului Intact. Mă bazez pe documente oficiale, vă pot prezenta o propunere venită de la Atena Group în 30 ianuarie 2012. Toate propunerile neincluse în decizia adoptată atunci de **CNA** se regăsesc în ordonanță”, a declarat **Narcisa Iorga** într-o conferință de presă.

OUG rezolvă problema și mai mult decît atît. Sancțiunile nu vor mai fi efective decît după ce se pronunță instanța (adică după vreo doi ani), cabliștii vor fi siliți să preia programele în ordinea audienței, publicitarilor li se schimbă regulile cum ar fi cea de *rebate*, se impun condiții tehnice de calitate a semnalului neincuse în **Le-**

gea **Audiovizualului**, totul pe șest, fără consultarea **CNA**, fără dezbateri publice, fără transparență. Și fără nici o urgență. Cinci membri ai **CNA**, **Ioan Onisei**, **Narcisa Iorga**, **Gelu Trandafir**, **Mircea Deaca** și **Valentin Jucan** s-au adresat **Comisiei Europene** pentru a semnaliza acest nou abuz al **Guvernului Ponta**, arătînd că se aduc importante prejudicii industriei în condițiile încălcării a două directive europene.

Executînd o nouă piruetă oportunistă, președintele **CNA** o dă la întors: „Este o ordonanță în favoarea media”, afirmă acum public **Răsvan Popescu**, după ce în primul moment s-a arătat îngrijorat de unele prevederi ale ordonanței și un pic șifonat de neconsultarea legală a **CNA**. Iar premierul **Ponta** spune că ordonanța deja aprobată în ședința de **Guvern** din 27 noiembrie a fost dată la coafat și la avizat pe la ministerele de resort abia după aprobare. Atunci ce s-o fi aprobat? Aberații. Ce e de făcut? Dacă societatea civilă, piața, organismele europene nu strigă suficient de tare, nu rămîne nimic de făcut: **Avocatul Poporului**, singurul care ar putea ataca **OUG** este anihilat, iar acest **Guvern** ilegal care excelează în nerușinare nu se va sinchisi că este acuzat de dispreț pentru lege. Să conteze, poate, sancțiunea votului?

Brîndușa Armanca este jurnalist

Andreea ARCHIP este reporter la „Televiziunea Română”

Răzvan CHIRUȚĂ este reporter la cotidianul „România Liberă”

George GURESCU este redactor la „Televiziunea Română”

Paula SCÎNTEIANU este senior editor la „Opinia Veche”

Bucureștean fără cauză

Elodia a murit

● în spatele campaniei și a bălăcărelilor se ascunde o mare durere a familiilor românești: violența domestică

Nimeni n-a găsit-o în cei mulți ani. A dezgropat-o însă **Dan Diaconescu**, i-a făcut necrologul în direct, a urmărit-o prin **Germania**, unde o zăreau unii-alții. L-a trimis pe **Lazarus** după ea să fie sigur că nu e păcălit. **Elodia** a născut apoi, din groapă, vedete. **Magda Ciumac** a ajuns cunoscută tot datorită gavaritului mult, prost și fără rost la televizor. Și mai ales, o țară întreagă s-a îndoit de vinovăția lui **Cioacă**, ca apoi să-l facă iar vinovat și apoi iar să se îndoiască. Sărmana femeie a ajuns subiect de pamfleturi, de telenovele. Oricum, destule mame de fete s-au răzgândit în a le pune același nume la naștere.

Elodia a devenit sinonim cu nenorocul, neșansa, oroarea. Din toată bălăcăreala am înțeles abia acum ce s-a întâmplat în casa soților **Cioacă-Ghinescu**, din raportul procurorilor. Sînge pe pereți, al **Elodiei**, și chiar mai mult sînge rece, al lui **Cioacă**. Un caz care probabil ar fi fost clasat dacă, într-o dimineață oarecare, **DD** nu ar fi răsfoit ziarele de provincie și nu ar fi găsit interesant un articol banal despre o dispariție a unei femei, mame, amante.

Și asta punctează o campanie care în spatele bălăcărelilor ascunde o mare durere a familiilor românești: violența domestică, faptul că mori cu zile din mîna bărbatului, fără ca nici un vecin să sune la poliție, că nu ne pasă decât de ce avem noi în farfurie. Și **România** are destule astfel de drame. De exemplu, relațiile dintre profesori și elevii lor, cele nepotrivite, nelalocul lor, nepermise și totuși, care există. Ba chiar devin din ce în ce mai numeroase. Asta a fost cazul **Ralph**, al băiatului îndrăgostit de profesoara sa, care s-a aruncat de la etaj. Apoi, crima din **Primăverii** sau celebrul caz **Iovan** care pînă la urmă, în ciuda dedesubturilor, a ridicat o problemă: dacă vine hoțul peste tine, ce ai voie și ce nu să faci ca să te aperi.

Oricum ar fi, nebulina **OTV**-istă, oricum ai lua-o, punctează ceva probleme generale. Și o spun cu mîna pe inimă, mi-e dor de sutele de episoade despre una sau alta, cu oameni neaoși care în felul lor, erau în căutarea adevărului. Acum toți sînt în slujba politicii, așa cum e ea la noi. Așa ca, i-aș sugera lui **DD** să mai caute o **Elodie**. Ne-ar fi mult mai bine.

Andreea ARCHIP

Examen auto

● nu e unul dintre visurile lui, dar și-a luat de curînd mașină și e păcat s-o țină în parcare

Și-a pus ceasul mobilului să-l trezească la o oră la care de obicei încă mai bea în oraș. Azi s-a culcat devreme, era obosit. Abia a ajuns acasă, la **Roman**, după zece ore la clasa a doua a trenului cu care a venit din celălalt capăt al țării, într-un compartiment aglomerat cu bătrîni desculți, pentru că era cald. Și nu dormise nici înainte, ultimele nopți le-a petrecut completînd teste grilă.

De mîine va deveni șofer. E pregătit, a învățat, e gata să dea examenul. Nu e unul dintre visurile lui, nici măcar nu a dorit asta în mod special. Dar și-a luat de curînd mașină, s-a ivit o ocazie, și e păcat s-o țină în parcare. E gata, e pregătit. La patru de dimineață, ceasul sună, după cum a rămas stabilit. Se trezește uimit. De obicei, cînd pleacă din **Cluj**, își uită întotdeauna încărcătorul și telefonul moare. Moare sec și enervant. Acum nu, sună ca un soldat silitor deșteptarea. Ce bine că a

fost atent, azi e o zi importantă și nu putea să și-o strice din cauza unui nenorocit de încărcător. L-a pus în geantă cu mult înainte de a pleca, iar în gară a mai verificat o dată și era tot acolo, cuminte.

Se ridică greu și, tocmai pentru că e liniștit, se așază la loc pentru încă zece minute. Abia apoi coboară definitiv din pat. Merge încet de tot în bucătărie. Nu-i e teamă să nu-i trezească pe-ai lui, așa merge el cînd e obosit. De multe ori, chiar și cînd nu e. Pune cafeaua la fier. Cît așteaptă, își dă părul lung peste cap de două, de trei ori, cu mișcări drepte sus-jos, sus-jos, apoi îl strînge la spate într-o coadă exemplară. E mîndru de părul lui. Cafeaua se varsă în foc, o dă deoparte, se frige. Nu înjură, taică-su e acasă, doar mormăie ceva ce nu înțelege nici el. Pune cafea într-o cană, cea mai mare pe care o găsește, revine în cameră, ia cartea cu teste grilă și recapitulează. Zîmbeste. „N-am

De mîine va deveni șofer

mai recapitulat niciodată”. De data asta, însă, a învățat din timp. Zîmbeste.

Deja e șase. E fresh, se simte bine, e treaz de-a binelea. Dar nu e grăbit nici acum, se îmbracă tot lent, își pune ciocotele alea bune, pe care le ține de cîțiva ani parcă pentru momentul ăsta. Și iese. Se oprește un pic în fața scării, iar ochii i se umezesc. „Aici am crescut”, își spune, privind blocurile și trăgînd aer în piept. Aici va deveni șofer. Aprinde o țigară și, cu pași siguri, pornește spre **Poliție**. Intră imperial în

curte, aruncă priviri sfidătoare tuturor, mai ales polițiștilor. Nu e timorat, a învățat, e gata, e pregătit.

Apare un subofițer, care începe să strige o listă. Ajunge la el. „Buletinul, vă rog...” Cîteva ore mai tîrziu, în trenul de întoarcere, trimite unui prieten următorul mesaj: „Zilele astea, galbenul bate roșu și examenul cu poliția nu-l iei dacă îți uiți buletinul acasă, poți fi tu și mama adjutantului”.

Răzvan CHIRUȚĂ

Hai-hui la kilometrul 0

Iarna pe altă uliță

● după o plimbare pe plajă, găsești scoici strînse în talpa pantofului

Aerul aspru și sărat al mării l-am simțit de cum am trecut podul de la **Cernavodă**. 11 lei taxa de trecere a podului și deja mă gîndeam la boabele de nisip care-mi vor intra între degetele și se vor ține de mine, pînă acasă. Anul acesta am lăsat plajele fierbînti, vînzătorii de porumb fiert sau **Granini** și am preferat să mă duc iarna. Mai exact, pe **1 Decembrie**.

În decembrie, **Mării Negre** nu-i lipsește nimic. N-are nevoie de infrastructură, nu are nevoie de prețuri bune și personal profesionist. Nu ai cu cine să te cerți la coadă, și nici turiști care să te lovească în spate cu saltelele pline de apă și alge. Valurile albastre-verzui te urmăresc pe nisipul umed, iar pescărușii sînt singurii care tipă în nestire. După o plimbare pe plajă, nu găsești decât scoici strînse în talpa pantofului și puținii pași ai unui tînar care făcea jogging.

Spațiile verzi dintre fostele hoteluri comuniste aduc a curți amărîte de cămin, iar culorile stridente care le acoperă le fac să arate a clădiri „reabilitate” termic de la capătul **Bucureștiului**.

Singurul lucru viu în **Mamaia** e un poster gigantic de pe un club, care-ți arată un grup de maneliști geluiți și plini de pietricele strălucitoare. Urîtă mai e stațiunea asta; hoteluri cu nume lipsite de originalitate (Flora, sic!), tobogane ruginite, care nu mai găzduiesc decât cîinii vagabonzi ai orașului și rămășițe ale unui litoral prea kitchios și scump.

Cele două **Eforii** aduc a orașe mici, îmbrăcate în copaci și uitate la marginea lacului; mai sînt cîteva *bannere* rătăcite cu cite un „Offerim cazare” care le dau de gol, dar nu simți „estivalul” ca-n **Saturn** sau **Jupiter**.

Fără Vama Veche în ureche

Mangalia mi-a plăcut mult mai mult decît **Constanța**. Și nu pentru că nu-i **Mazăre** primar, ci doar pentru că-i mai mică și mai curată. **Mangalia** e acea soră mică și mai puțin ajutată de familie, dar care, cu perseverență, reușește s-o întreaacă pe **Constanța**, fată care deja o apucase pe cărări neortodoxe. Blocurile mici, vărute în alb, cu geamuri ascunse de obloanele de lemn, plaja lată și barurile care funcționează de-a lungul a-nului, chît că nu au mai schimbat palmierii de plastic de la intrare, îți arată că viața există și dincolo de vară.

Vama Veche e mai frumoasă decît pe timpul sezonului călduros. Stuful nu mai adună șatra de puștani plecați de acasă, iar pînă la **Expirat** nu mai dai de rebeli fără cauză și alți hipioți rătăciți în negura timpului. Ce-i drept, îl auzi pe **Nicu Paleru** cîntînd de la un hotel, însă e **1 Decembrie**. Fiecare sărbătorește cum vrea.

Bineînțeles, cel mai bine mergeți vara, dar atunci cînd ajungi la mare iarna, e ca și cum ai prinde-o în intimitatea ei, știind că nimeni nu o observă. Totul e mai limpede și mai clar, chiar și urîteniile din **Saturn**.

George GURESCU

Din Cetatea lui Ștefan

5.000 și te iau de soție

● fiecare divorț se realizează discret la notar, fără averi de împărțit

Bodo s-a însurat doar de 45 de ori. Nici pe departe ca românul care a bătut recordul și care s-a căsătorit de 600 de ori în toată viața lui. Acum **Bodo** pleacă în **Belgia**, săptămîna viitoare are programată întîlnire cu o marocancă. Întîlnire de afaceri, evident. Mai exact, face bani din însurătoare, dar niciodată nu-și pune pirostiile. Zice că nu merită. Femeia e ca dracu', dacă te încurci cu ea nu mai scapi niciodată.

Acum urmează să primească 10.000 de euro de la doamna din **Maroc**, iar tot ce trebuie să facă este să meargă la primărie, oriunde în țară, să găsească doi martori și să se căsătorească. „Căsnicii neconsumate”, spune el. Uneori nici nu mai ține minte cum arată fostele soții.

După două săptămîni bagă divorț, dar scopul este atins, femeia primește cetățenie europeană. După ce primesc certificatul de căsătorie, acesta o ia pe femeie în spațiu, iar ea se dă pe numele lui. Afacere cinstită, atît timp cît *fair-play-ul* există de ambele părți. După frizura și culoarea ochilor ai spune că **Bodo** e băiat cuminte, la locul lui și cu frică de **Dumnezeu**. Ce-i drept e tînar, nu are decît 30 de ani, se trage dintr-o familie saracă și nu prea i-a plăcut școala. De la 22 de ani se ocupa cu această afacere. „Primesc între 5.000 de euro și 10.000. Martori găsesc pentru cununia civilă, dacă îi opresc pe stradă și le zic că le dau două milioane se bagă. Nu fac nici un păcat pentru că totul se rezumă la acte, nu mă înșor în fața **Celui de sus**. După ce soția devine ce-

tăean român, adică european, face ce vrea, nu mă mai interesează”. Și nu minte cînd spune că niciodată nu moare de foame. „Numai noaptea trecută am pierdut la poker 300 de lei. Joc la mine în sat, între prieteni, nu la cazinouri. Acolo aș pierde tot și ce-am făcut?”. Nu, alte vicii nu are, nu fumează, bea puțin, cît să-și parfumeze gura și nu înjură de mamă. De restul...

Deși s-a căsătorit de zeci de ori, a strîns bani de casă, mașină și un trai mai mult decît decent, **Bodo** nu se liniștește. Vrea mai mult. Bani, nu femei. Încă nu s-a găsit cea care să-l ducă și la altar. Fiecare divorț se realizează discret la notar, fără averi de împărțit, cu un singur pretext: nepotrivire de caracter. Și nu e un delict.

Mă gîndeam în tot acest timp ce ar spune oamenii simpli, cu gînduri strașnice, care fac acest legămînt pentru toată viața și care, în lumea lor, care de cele mai multe ori este satul, a fi soț înseamnă a avea grijă de-o gospodărie și de copii. A aduna vachile de pe cîmp, a le da fin și apă, a ologi o găină din curte pentru masa de seară la care se adună și cîte șase guri. Ce-ar spune cei dinaintea noastră care își pecetluiau căsătoria doar printr-un legămînt în fața lui **Dumnezeu** ori printr-o convenție între familii. Bunicul a pețit-o pe bunica pentru că era frumoasă și harnică, au avut doi copii, au lucrat la **C.A.P.** umăr la umăr și nu s-au certat niciodată. Nu, ei nu ar înțelege.

Paula SCÎNTEIANU

SENIORI
EDITORI:

opiniaveche

Andreea ARCHIP,
Dana BALAN,
Oana BALAN,
Alina BĂISAN,
Andrei CIURCANU,
Florentina CIUVERCA,
Anastasia CONDRUC

Ionuț FANTAZIU,
George GURESCU,
Diana IABRAȘU,
Liviul IOLU,
Roxana LUPU,
Nicoleta NASTASE,
Vlad ODOBESCU,

Diana ROTARU,
Ionela SĂVESCU,
Paula SCÎNTEIANU,
Andrei UDIȘTEANU,
Lina VDOVI

Dintr-o mie de CD-uri

Sub asediul tradiției

- piesele sînt energice și îi determină pe haiduci să se ia de mîna

„Folcloru-i oxigen pentru un popor astmatic”, aclamă **MC Bean** pe fundalul stăpînit de-o exaltare violentă a melodiei „Balada românului”, de pe cel de-al doilea material discografic semnat **Subcarpați**, „Underground Folclor”. Compilația se adresează „tinerilor în special” care, potrivit artistului, se află într-o „criză de identitate-fenomen național”.

Titlul își trage inspirația din combinația fină de folclor și instrumente românești cu genuri ca *electro*, *dubstep* sau *reggae*. Astfel, „românii încercați la maxim de la noxe” sînt conduși într-o călătorie de la urban-reprezentat de sunetele futuriste, halucinante de pe intro-ul albumului— la o atmosferă rurală cu ulite unde artiștii încep să-și „facă dreptate cu cavatul și cu naiul”, după cum spun în melodia care poartă și numele albumului, „Underground Folclor”. În următoarele patru minute, vocea acută a **Georgiei Mănăilă** și stilul exuberant a lui **Bean** judecă, spunînd că „sîntem un popor ce vrea respect”, în melodia „Drumul spre pace”, în care se vorbește despre metehnele, dar și virtuțile societății noastre, modul în care sîntem percepuți peste hotare, dar și identitatea națională.

În piesa „Lungul nasului”, trupa vrea să impună albumul ca fiind unul cu atitudine cu „o conștiință”, „ceva să-ți intre-n cap atunci cînd dai din cap”, pentru că „eu nu vreau să jignesc, vreau doar să trezesc”. Într-un stil rar întîlnit pe piața muzicală din **România**, ei încearcă să-și asume o atitudine fa-

Subcarpați – „Underground Folclor” (2012)

ță de spiritul național, combinînd rapul cu folclorul autentic. Iar, pe lîngă piesele strict instrumentale, compilația conține și mostre vocale din cîntece populare românești vechi, integrate între ritmurile moderne. Nu lipsesc nici piesele care fac sunetele mai energice și îi determină pe haiduci să se ia de mîna și „să ne învîrtim cîte-o oră”, pe ritmurile melodiei „Am flăcări mei în horă”. Iar penultima piesă „Think tank”, cu moldoveanul **Horățiu**, aruncă un îndemn spre „a face ceva etern, ceva care să rămînă”.

Încheierea albumului oglindește perfect prima piesă și conturează, c-o gravă voce, o călătorie a unui țărăn spre năluca orașului. Cu această imagine **Subcarpații** termină de pictat un tablou despre societate, în nuanțele respectării tradițiilor. Un tablou căruia trebuie să-i înțelegi nu doar forma, ci și sensul.

Juliana LEONTI

„Subcarpați este un mix exploziv între vechi și nou.”
www.guardian.co.uk

De dragul diversității, citește o carte

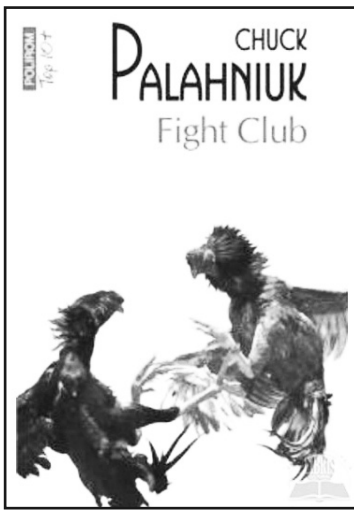
Lovituri fără perdea

- orele de box secret se țin la subsolurile barurilor, în locuri insalubre sau greu de găsit

O poveste a lui **Chuck Palahniuk** despre care ni se spune că nu trebuie să vorbim. O poveste care începe cu adevărat nu cînd naratorul cu nume necunoscut își povestește rutina trăită în lehamite, ci cînd îl cunoaște pe **Tyler Durden**. O poveste al cărei real început este „Lovește-mă cît poți de tare”. Istoria primului pumn, a omului care trăiește să distrugă, a devastărilor care îl salvează, a salvării care îi îngăduie să continue lupta. O însiruire de dialoguri scurte și simple, narațiune directă și fătîșă, cu ritm alert și nesofisticat.

Metafora copilului crescut fără un model masculin, a familiei fără tată și a lipsei de încredere transformă personajul principal în victima propriilor lupte, depresiv și insomniac. Se inspiră, atunci cînd face clubul de lupte, din grupurile de terapie pe care le-a vizitat. Își îmbracă ura față de oameni, de viață, de lumină în ura față de **Marla**. Femeia, care era mereu acolo, îi strica din distracție, deși, ca și el, nu avea nici o problemă.

Valurile de emoție cu intensitate browniană, participînd incognito la sedinte de sprijin. Odată demascat de **Marla**, refuzarea îi transformă zilele în chin și nopțile în meditații cu substratul frustrant al camuflării de sine, al relațiilor superficiale și serviciului birocratic, mecanic. Salvarea lui are un nume: **Tyler Durden**. Afa-

Editura Polirom
256 pagini, 2012
16.95 lei

ceristul carismatic, însufletit care inventează **Fight Club** (**Clubul de Lupte**). Orele de box secret se țin, de cele mai multe ori, la subsolurile barurilor, ori în locuri insalubre și greu de găsit. Bărbați de toate vîrstele, statuturile sociale și ocupațiile se luptă în liniștea artificială a nopților, într-un sport fără reguli, fără limite, fără opreliști.

Fight Club este numele unei cărți și a unui film apreciate deopotrivă de critici, dar care au diferențe substanțiale de abordare, perspectivă și chiar acțiune. Viața protagonistului este îndreptată parțial împotriva consumismului, parțial smintită. Protagonistul o trăiește lîngă noul său prieten cu care practică psihoterapia radicală. Aventura lui **Tyler** cu **Marla** și refuzul de a ascunde orice altceva în afara frustrărilor au făcut din cartea **Fight Club** laureata **Oregon Book Award** pentru cel mai bun roman.

Livia RUSU

Evenimentul săptămîinii

EVENIMENT

În perioada 4-8 decembrie la **Casa de Cultură a Studenților Iași**, va avea loc cea de-a V-a ediție a **Zilelor Teatrului Ludic**.

Vor urca pe scenă atît trupe naționale, cît și internaționale. Intrarea este liberă.

Scor la pauză

De mîna cu Fuleco

- mascota turneului arată ca un mamifer pe cale de dispariție

După ce în septembrie **Ronaldo** a dezvăluit cum va arăta mascota **Campionatului Mondial de Fotbal din Brazilia 2014**, săptămîna trecută am aflat și numele ei, **Fuleco**. Acesta este format din „futebol” (fotbal) și „ecologia” (ecologie), secretarul general al FIFA, **Jerome Valck** apreciînd că „unul dintre obiectivele cheie ale Cupei Mondiale FIFA 2014 este de a folosi evenimentul ca o platformă pentru a comunica importanța mediului și a ecologiei”.

Mascota turneului arată precum un *armadillo*, un mamifer pe cale de dispariție, găsit în principal în nordul **Braziliei**, ce se rostogolește în forma unei mingi atunci cînd se simte amenințat. Acesta este îmbrăcat în culorile țării gazde, cu piele galbenă, sort verde carapace și coadă albastră. Cît despre mingea oficială, aceasta va fi denumită „Brazuca”, un cuvînt folosit de obicei pentru a descrie mîndria națională. **Adidas**, furnizorul oficial de mingi al **Mondialului**, spune că brazilienii au votat un nume care „simbolizează emoția, mîndria și bunele intenții”, demonstrînd apropierea pe care o au față de sportul-rege. De asemenea, „Brazuca” mai este folosit și ca poreclă dată celor care trăiesc în afara țării, incluzînd și fotbalisții care joacă peste hotare. Aceiași fani tipă însă că nu sînt de acord cu numele mascotei, **Fuleco**, principala lor nemulțumire fiind că au avut de ales doar dintre trei variante, celelalte două fiind **Amijubi** și **Zuzeco**. Acestia au mers mai departe de atît și au creat o petiție publică prin care au cerut organizatorilor o modalitate mai democratică pentru alegerea numelui, prin care aceștia să poată face și alte sugestii.

Din păcate pentru ei, însă, după ce **Fuleco** a primit 48% din voturile totale, reprezentatii FIFA au declarat că „cele trei opțiuni au fost alese de către o comisie de judecată cu profil înalt”, care a inclus foști jucători precum **Bebeto** sau celebriți și politicieni brazilieni.

N-ar trebui însă ca brazilienii să se plîngă. La **Olimpiada** de anul trecut din **Londra**, supporterii englezi aproape au ieșit în stradă cînd au văzut că mascota lor semăna, privită bine, cu un penis.

Julian BÎRZOI

Stop cadru

„Sinister” este probabil un candidat pentru titlul de cel mai bun film de groază din 2012, ai cărui realizatori au urmat bine rețeta unei pelicule horror. De la scenariul bine gîndit, la editorii de scene, creatorii de piese și pînă la actori, lucrul în echipă a acestora a creat ceva ce demult nu s-a mai văzut— un adevărat horror. Păcat că responsabilul cu publicitatea pare să fi ratat majoritatea

Pelicule de familie înroșite

- povestea urmărește un scriitor care încă mai caută muza care l-a salvat pentru prima oară din anonim

sedintelor căci felul în care a decis să prezinte pelicula a reușit să distrugă o parte din atmosferă. Foarte multe *sneak-peakuri* (clipuri de cîteva secunde) au fost postate pe **Internet**, toate însă conținînd cele mai înspăimîntătoare momente de pe tot parcursul peliculei.

Povestea îl urmărește pe **Elison Oswalt**, un scriitor care de fapt nu a mai scris „roditor” de zece ani, și de atunci încă mai caută muza care l-a salvat pentru prima oară din anonim. A fost mereu pe drumuri împreună cu familia sa, întotdeauna mutîndu-se în locuri în care s-au întîmplat crime și dispariții ne rezolvate de autorități. Dar ultima casă în care se mută, ascunde un mister

mult mai întunecat decît s-ar fi așteptat **Elison**, el dînd accidental peste o serie de role de film de opt milimetri, de pe vremea în care pozele alb-negre erau ultima modă. Una cîte una vizionează imagini cu familii fericite, ucise la final în diferite feluri. Pelicula mai adaugă un personaj misterios care apare și dispăre din fiecare scenă a rolei, totul pentru ca enigma să fie completă.

Ethan Hawke, a cărui față neacoperită de perechea de ochelari giganti apare mai rar decît omul negru și rău al acestei pelicule, l-a interpretat foarte bine pe **Elison**, care pentru unii ar fi putut părea un idiot. De multe ori însă, personajele filmelor de groază sînt scrise astfel încît să facă greșeli, care

într-o situație reală, nu le-ar săvîrși. Le vedem adesea cum, după nici trei zile petrecute în casa unui maniac, nu se gîndesc să plece de-acolo pînă cînd nu descoperă adevărul sau mor unul cîte unul. Deși caracterele din „Sinister” iau în considerare posibilitatea, **Elison** oferă un motiv pentru a rămîne. Pentru restul lumii nu ar fi unul bun, dar e credibil și se datorează și faptului că scenariul a fost gîndit și proiectat cu atenție. De la atmosfera sinistă bine redată pînă la muzica de fundal, nu foarte gălăgioasă, să distragă atenția și suficient de liniștită pentru a oferi un sentiment de tulburare privitorului.

Paul ANDRICI

„Sinister” (2012)
Regia: Scott Derrickson
Gen: horror

● HOROSCOP ● HOROSCOP ● HOROSCOP ● HOROSCOP ●

BERBEC: E a doua săptămîină la rînd cînd găsești un portofel plin cu bani, fără buletin sau alt act de identitate. În ritmul ăsta, poți deja să te lași de facultate.

TAUR: Cu cît se face mai frig, cu atîta îți crește pofta de somn. În noiembrie te trezeai la 10, acum ai mai decalat cu două ore.

GEMENI: Aștepti în fiecare luni să apară ziarul ca să citești horoscopul ăsta. Ești așa nerăbdător că vrei să-ți faci pile la tipografie, să afli mai repede ce scrie.

RAC: Ai mîncat o shaworma de la un fast food nou de pe Copou și ți-au făcut o surpriză ciudată. În loc de maioneză ți-au pus sos de la **Herbalife**.

LEU: Vrei să-ți iei o pereche nouă de căști. De cînd te-ai mutat cu maneliști în cameră începe să-ți placă muzica lor și devine îngrijorător.

FECIOARĂ: Ai sărbătorit Ziua Națională ca un român adevărat. Ai stat acasă, ai băut bere, ai mîncat shaworma și te-ai uitat la **Vocea României**.

BALANȚĂ: Ai deja **Revelionul** pus la punct, ai stabilit totul pînă în cel mai mic detaliu: pui bani deoparte și de pe 30 pînă pe 2 bei pînă pici.

SCORPION: Te pregătești intens de sfîrșitul lumii. Strîngi pungi cu pufuleți **Class**, PET-uri de **Noroc** la trei litri și reviste deocheate.

SĂGETĂTOR: Pentru că tot îți umblă colegii prin haine și ia fiecare ce vrea, te gîndești să faci un ban din asta și să începi să le închiriezi.

CAPRICORN: Iar te-ai împiedicat în drum spre facultate. De data asta nu ți-ai mai rupt nimic, dar ai pierdut portofelul în care aveai banii și toate actele.

VĂRSĂTOR: De ceva vreme ai început să simți cutremure cînd ceilalți habar n-au ce se întîmplă. Cel mai probabil e de la ceaială ala nou de datura.

PEȘTI: Ai participat la o promoție la țigări, deși nici măcar nu fumezi, și ai cîștigat un telefon mobil. L-ai vîndut imediat și te-ai făcut cu bani de munte.

Concert de ascultat în teniși

Noaptea rockului cu plete din subteran

● Înainte să ne entuziasmăm prea mult, The MOOod și-au lăsat instrumentele pe scenă și-au tulit-o prin spate sfîrînd cîteva oftaturi săltate din pieptul fetelor

Spirala din Galeriile „Ștefan cel Mare” ale Iașului s-a zguduit săptămîna trecută din rădăcini înainte de cutremur. Asta pentru că din Underground au răsunat, vineri seară, glasurile, chitarele și tobele celor de la The MOOod. Porniți într-un turneu de șapte concerte în țară și în Republica Moldova pentru ultima oară în formula actuală, băieții au urcat pe scena barului cu tot cu isteria tinerească. Fără decoruri, fără fum și fără prea multe minute peste program.

Se-ntîmplă de ceva timp ca **Iașul** să fie ocupat, noaptea, cu-nfăptuirea unor vise. Pe unii îi urcă pe tot felul de scene și-i străfulgeră cu scînteieri de stele norocoase, pe alții îi întînereste pe-ntunerice și, după cum arată zona clubului de pe Ștefan cel Mare dimineața devreme, pe alții îi lecuieste de patimi cu cîtă bere și cîte shot-uri pot duce. Nu c-aș fi intrat cu prejudecăți în **Underground**, la concertul **The MOOod**, dar amestecul de vîrste, chipuri și stări de spirit adunate în fața ușii înalte de fier a pub-ului promitea cîte puțin din toate.

Vizitatorii

Printre puștii entuziasmați ce așteptau în frig s-au amestecat două cupluri, toți de vreo 40 de ani, care s-au făcut patru și-apoi un al cincilea mi-a „furat”

masa de-ndată ce m-am ridicat să mă apropiu de scenă. Concertul n-a început la 20.30 fix, după regula necrisă a afiselor, însă cei patru membri ai trupei erau pe scenă și cîntau „Up in The Sun”, cu ceva mai multe microfonii, ca de repetiție. „Ar putea să-nceapă de-acum, sună bine”, gîndea cu voce tare cel mai elegant fan din pub. Îmbrăcat la costum și cămașă albă, părea mai degrabă în trecere, agățat de muzică și de-o sticlă de bere.

Înainte să ne entuziasmăm prea mult, **The MOOod** și-au lăsat instrumentele pe scenă și-au tulit-o prin spate, sfîrînd în trecere cîteva oftaturi săltate din pieptul fetelor de lîngă bar. Și-au întors, însă și ele privirile cînd pe scenă au urcat **Pretty Visitors**, în frunte cu **Alexandra**, vocea

îmbrăcată în dantelă neagră a trupei. Au început c-o piesă care să le poarte noroc, „Lucky number 7”, iar zulfii creți ai solistei s-au agitat tot mai mult pînă la „Japanese scream” (n.r.: „strigătul japonez”), ultimul răsunset al trupei din deschidere. Energici și parcă veniți să se joace cu propriile cîntece, cei cinci tineri ne-au ridicat pe mai toți de la mese. Rockerii veterani și doamnele lor au săltat doar privirile și-au bătut, din cînd în cînd, ritmul în podea. **Alexandra**, în schimb, l-a scris pe loc din sărituri mărunt pe vîrfurile tenișilor asortați cu rochia elegantă. Au cîntat o „confesiune” și ne-au strigat, cu toată puterea bassului și-a glasului tăios al solistei, „Caută-mă”, singura piesă în limba română, au spus ei. „Nu foarte multă limba română”, cîrcotea un tînar, spre rîsul înfundat al prietenei, la finalul melodiei cu două versuri.

Cunoscătorii

Însă doar „cine știe cunoaște”, după cum cuvînta o liceană de prin primele rînduri, așa că murmururile versurilor și ritmurilor de rock alternativ s-au sincronizat abia cînd au revenit, pe la 22.45, cei de la **The MOOod**. Luminile s-au rearanjat și ele și s-au aprins cîteva perechi de priviri îndrăgostite. Nu ale cuplurilor, ci ale fetelor ațintite spre cei patru băieți cu plete-n ochi care și-au început fără introducere cîntarea. Izbucnirile

Nimeni nu ne mai poate fura numele trupei

măsurate ale tobelor, corzile vii ale chitărelor dar, mai mult decît orice, notele surprinzătoare prin care-a trecut vocea lui **Gopo** au păstrat linia „british” a pieselor. Cel puțin așa își explicau două domnișoare cu șal pe umeri, plimbîndu-se prin mulțimea care sălta podeaua odată cu solistul. „Let me take you for a ride” (n.r.: „lasă-mă să te iau într-o călătorie”), versul piesei „Silence Please” nu le-a sunat nici lor rău și le-a amestecat printre celelalte tricouri negre din fața scenei.

The MOOod au construit treptat genul acela de atmosferă în care oamenii uită de paharul de pe bar. Poate căutînd să înțeleagă cum reușește **Gopo** să treacă de la grav la strident și să rămînă deasupra bassului greoi, poate fiindcă încercau să afle dacă cei doi dansatori de lîngă scenă au venit cu vreun număr pregătit de acasă. În timp ce piesa „Stay Right” pe care trupa o numește deja „imn” izbea difuzoarele cu răbufniri ale unui rock

ba ascuțit, ba prelung și domol, cuplul aprins își făcea loc din mîini și din picioare pînă la ceva mai dramaticul „Silence”. Unii fredonau piesa după remixuri ceva mai lente, dar solistul a știut să-i electrizeze deopotrivă pe melomani de la mese și pe puștii care se zbîntuiau cu foc în mijlocul mulțimii.

Fetele cu șal n-au avut habar că pe **Gopo** nu-l vor mai prinde la microfon în concertele **The MOOod**, fiindcă „nu m-am uitat pe Facebook, zău” și nici de vreo nouă formulă a trupei n-au auzit. Poate de asta „Love me two times” (n.r.: „iubeste-mă de două ori”) le-a sunat puțin ironic. Nu știu dacă dintr-un dor timpuriu sau pur și simplu fiindcă i-a sfîrșit muzica iute a băieților, dar publicul pestriț din **Underground** i-a chemat pentru bis de mai multe ori decît au putut ei să revină. Dintre toți, fanul în costum ar fi vrut să mai sară pe cîteva piese, dacă tot își deschisea primii trei nasturi.

Anca TOMA

Punctul pe V.I.P. ● Punctul pe V.I.P. ● Punctul pe V.I.P.

Apă de la Gaga

● prin acest proiect, artista intenționează să intre pe piața produselor destinate stilului de viață sănătos

Lady Gaga, pe numele ei real **Stefani Joanne Angelina Germanotta**, își va pune amprenta asupra unui produs „obisnuit”, lansînd în curînd un brand de apă plată îmbuteliată. Promovarea campaniei va fi coordonată de echipa ei de creație „Haus of Gaga”, costul estimîndu-se la cîteva milioane de dolari. Momentan, totul este ținut în mare secret, atît numele mărcii cît și forma sticlelor în care va fi apa plată.

„Știu doar că noul brand de apă plată va fi lansat în viitorul apropiat. Nimeni nu a văzut deocamdată prototipul acelor sticle. Apa plată «Gaga» reprezintă un proiect aflat în pregătire de mai multe luni, iar acum se apropie cu pași mari ziua în care va fi făcut anunțul despre această lansare”, a relatat o sursă pentru **New York Daily News**.

Prin acest proiect, artista intenționează să intre pe piața produselor destinate stilului de viață sănătos, încercînd să fie un exemplu pentru fa-

nii ei și nu numai. Acțiunea cîntăreței vine după ce a recunoscut că s-a îngrășat cu aproape 12 kilograme, de cînd părintii ei, **Joseph** și **Cynthia Germanotta**, au deschis un restaurant – **Joanne Trattoria**, la **New York**. Nu se știe dacă acel local este cauza exactă, **Lady Gaga** declarînd de curînd că în trecut a suferit de tulburări de alimentație. Presa americană însă, susține cu răutate, că ar putea fi o simplă strategie, noul brand de apă plată reprezentînd un plan benefic pentru cîntăreata americană în vîrstă de 26 de ani.

Se pare că **Lady Gaga** vrea să dea lovitură în toate domeniile, intrucît în urmă cu o lună și-a lansat propriul brand de parfumuri numit „Fame” (n.r.: Faimă), reușind să reproducă în tocmai stilul extravagant, fiind primul parfum negru din istorie care, odată pulverizat, devine incolor. Lansarea unui parfum sub semnătura artistei, **Lady Gaga**, nu putea fi una obișnuită, ea încercînd mereu să șocheze

Luna viitoare scoatem apă de gură

prin stilul excentric. Evenimentul a avut loc la **Muzeul Guggenheim** din **New York**, unde cîntăreata și-a făcut apariția într-o calească ce a avut forma sticlei noului „Fame”, iar invitații au găsît-o pe aceasta într-o capsulă – ou.

Mare ar fi mirarea ca lansarea apei plate îmbuteliate să fie una obișnuită, atunci sigur vom rămîne uimiți. Numele și forma sticlei nu vor conta foarte mult atîta timp cît apa nu va fi neagră.

Andreea PATRAȘCU

Localul Troian

Barul cu macazuri

● muzica este aleasă ca pentru cei fideli, șantierişti

Puține baruri sînt mai pestrițe ca cel din gară, cu terasă lungă, mese și bănci din lemn. Navetistii îi spun „La vagon”, și deși pe sigla înnegrită de timp scrie altceva; doar cei neinițiați îi mai silabisesc numele adevărat. E un local „fără fițe”, cum îl recomandă barmanul, un loc unde cei care își așteaptă trenul pot servi o bere sau o cafea cu doar cîteva lei. De la cantina cu autoservire ai de ales dintre preparate tradiționale, unde și cel mai pretentios navetist poate găsi ceva pe gustul lui, fără a scoate din buzunar mai mult de 15 lei. Dacă băutura intră mai greu fără ceva de rontăit, o farfurie de scrumbii te poate scoate din încurcătura fără să te subțieze prea mult bugetul.

Tot aici poți cumpăra șosete, plasturi sau fel de fel de jucării și obiecte de la bișnițarii care se plimbă printre mese. Te scutești și de un drum la oftalmolog dacă nu te deranjează să îți alegi dintr-o sacoșă ochelarii de vedere. Nu-i nevoie de consult. Din zece perechi una sigur te face să vezi lumea măcar mai mare, dacă nu și mai clară.

Deși de la bar nu-ți poți lua țigări, nu-i nevoie să te ridici de la masă pentru a face rost de o nouă doză de nicotină, ba chiar sub prețul pieții. Tot ce trebuie să faci este să ridici discret din mînă că te și trezești cu „importatorul” de țigări lîngă tine care te întrebă, șoptit să nu se audă și la alte mese, cîte pachete vrei.

Muzica este aleasă ca pentru clienții fideli, șantieristii, așa că **Salam**, **Guță** sau alți soliști ai acelei gen sînt cei care sună din difuzoare. Totuși se poate întîmpla să asculți și ceva live dacă țișanii care-și duc traiul pe lîngă terasa cu pricina sînt în starea necesară să gîdile un acordeon. Cu toate astea, dacă ești în stare să ignori ritmurile cu iz oriental și certurile sau conversațiile aproape răcnite de la alte mese, paharul de vin fierț care costă doar doi lei cincizeci te încălzește și te binedispune imediat. Doar cerșetorii care nu știu cînd să renunțe te pot scoate din pepeni, dar și supărarea asta o poți spăla cu un pătărel de țarie. Secretul e să nu exagerezi cu licorile și să poți urca singur în trenul care să te ducă acasă.

Andrei MIHAI

Casa de Cultură a Studenților
Str. Vasile Conta nr. 30, et. 2,
700106 Iași. Tel.:0746/230.032, 219520,
e-mail: redactia@opiniastudenteasca.ro

opinia veche

DIRECTOR: Laura PĂULET
REDACTOR-SEF: Cătălin HOPULELE
REDACTOR-SEF ADJUNCT: Oana OLARIU
SECRETAR GENERAL DE REDACȚIE: Ioan STOLERU
SEF DE DEPARTAMENT: Iulia CIUHU
REDACTORI: Alexandra IVĂNESCU, Dan CONDREA, Paul ANDRICI, Iulian BÎRZOI, Andrei MIHAI, Mădălina MORARU, Mădălina OLARIU, Livia RUSU, Anca TOMA, Daniela VORTOLOMEI
COLABORATORI: Cătălina DOBROVICEANU, Iuliana LEONTI
PUBLICITATE: Bogdan COBUZ
EDITOR: Daniel CONDURACHE

Sedintele de redacție au loc luni și miercuri, de la ora 20.00. Revista se poate procura și de la sediul redacției.